

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ
ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Συνεργαζόμενο Τμήμα: Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων ΓΠΑ

Ε Σ Ω Τ Ε Ρ Ι Κ Ο Σ Κ Α Ν Ο Ν Ι Σ Μ Ο Σ
Λ Ε Ι Τ Ο Υ Ρ Γ Ι Α Σ

ΑΘΗΝΑ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2010

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οι ελληνικές επιχειρήσεις τροφίμων και γεωργίας αντιπροσωπεύουν σήμερα έναν από τους δυναμικότερους τομείς της ελληνικής οικονομίας με σημαντικές προοπτικές. Καλύπτουν ένα ευρύτατο φάσμα δραστηριοτήτων που αρχίζει από την παραγωγή βιομηχανικών εισροών και πρώτων υλών για τη γεωργία και τη μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων καθώς και όλη τη διατροφική αλυσίδα από την αγροτική εκμετάλλευση μέχρι τον τελικό καταναλωτή. Οι χιλιάδες αποφάσεις που λαμβάνονται καθημερινά στο πλαίσιο των σταδίων παραγωγής, μεταποίησης και διακίνησης των προϊόντων του αγροτοδιατροφικού τομέα, θα πρέπει να συνεκτιμούν και να προβλέπουν τις επιπτώσεις πολλών ραγδαία μεταβαλλόμενων παραγόντων, όπως είναι η συμπεριφορά των καταναλωτών, οι διεθνείς εξελίξεις, οι επιπτώσεις στο περιβάλλον, κλπ.

Το μέλλον του κλάδου αυτού, ο οποίος είναι ο μεγαλύτερος μεταποιητικός κλάδος της χώρας, θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τη δυνατότητα των στελεχών του να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις αυτού του σύνθετου επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Όπως είναι φυσικό, τα στελέχη αυτών των επιχειρήσεων οφείλουν να κατέχουν τις αναγκαίες γνώσεις και να έχουν ικανότητες στον τομέα Διοίκησης Επιχειρήσεων, αλλά και στον χώρο της Τεχνολογίας Τροφίμων και Γεωργίας.

Η ιδιαιτερότητα του τομέα Τροφίμων και Γεωργίας έχει οδηγήσει, σε παγκόσμιο επίπεδο, στη δημιουργία ειδικών προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων με αντικείμενο την Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων του κλάδου (Agribusiness Management, κλπ)

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων & Γεωργίας, λειτουργεί από το 1998 στο Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών με τη συνεργασία του Τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων του ιδίου Πανεπιστημίου και τη σύμπραξη Καθηγητών του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, του Πανεπιστημίου Πειραιώς καθώς και Καθηγητών Πανεπιστημίων του εξωτερικού (Université Paris-Dauphine, Imperial College-University of London, University of Bath).

Το αντικείμενο του Προγράμματος Οργάνωση & Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας ανήκει σε επιστημονική περιοχή υψηλής προτεραιότητας και είναι το πρώτο που δημιουργήθηκε στην Ελλάδα. Η ανάγκη στελεχών επιχειρήσεων με άρτια κατάρτιση και γνώσεις που να ανταποκρίνονται στις σημερινές ανάγκες της παραγωγής είναι πολύ μεγάλη, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και παγκοσμίως. Αυτό οφείλεται στο ότι οι επιχειρήσεις Τροφίμων και Γεωργίας έχουν να αντιμετωπίσουν μια φθίνουσα πρωτογενή αγροτική δραστηριότητα, η οποία προμηθεύει ένα μεγάλο μέρος της αναγκαίας πρώτης ύλης και αφετέρου καλείται να τροφοδοτήσει μια πολύ απαιτητική, και σε μεγάλο βαθμό απελευθερωμένη αγορά.

Το Πρόγραμμα έχει στόχο την υψηλή επιστημονική κατάρτιση των αποφοίτων, ώστε να είναι σε θέση να αντεπεξέλθουν στη σύγχρονη επιχειρηματική πραγματικότητα, που απαιτεί βέλτιστα οικονομικά αποτελέσματα, υψηλή ποιότητα και σεβασμό του περιβάλλοντος, παράγοντες που συνιστούν προϋποθέσεις για την επιβίωση των επιχειρήσεων του κλάδου. Η επίτευξη του στόχου αυτού έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός στελεχιακού δυναμικού, το οποίο, έχοντας αποκτήσει το απαραίτητο επιστημονικό υπόβαθρο, ανταποκρίνεται με επιτυχία στις σύγχρονες και αυξημένες ανάγκες των επιχειρήσεων του κλάδου.

Ο Διευθυντής του Προγράμματος
Π. Σολδάτος
Καθηγητής ΓΠΑ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

<i>Οργάνωση & Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας</i>	
<i>Άρθρο 1: Ίδρυση-Σκοπός</i>	4
<i>Άρθρο 2: Μεταπτυχιακοί Τίτλοι</i>	5
<i>Άρθρο 3: Οργάνωση</i>	5
<i>Άρθρο 4: Υποψηφιότητες-δικαιολογητικά</i>	6
<i>Άρθρο 5: Επιλογή</i>	7
<i>Άρθρο 6: Χρονοδιάγραμμα Σπουδών-Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης</i>	8
<i>Άρθρο 7: Πρόγραμμα σπουδών-Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης</i>	9
<i>Άρθρο 8: Εγγραφή-Δίδακτρα</i>	13
<i>Άρθρο 9: Πρόγραμμα σπουδών-Διδακτορικό Δίπλωμα</i>	15
<i>Άρθρο 10: Παροχές και Υποτροφίες</i>	18
<i>Άρθρο 11: Τροποποίηση του Κανονισμού Σπουδών</i>	18

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	19
-----------------------------------	----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

A. Νομοθετικό πλαίσιο δομής, οργάνωσης & λειτουργίας των Μεταπτυχιακών των ΑΕΙ	27
B. Γενικός Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών	37

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
του ΠΜΣ Οργάνωση & Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας

1. Η δομή, η οργάνωση και η λειτουργία του Μεταπτυχιακού Προγράμματος διέπονται από τις διατάξεις του σχετικού θεσμικού πλαισίου της χώρας.
2. Οι διατάξεις του Εσωτερικού Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, όπως αυτές αναλύονται παρακάτω, εξειδικεύουν και συμπληρώνουν το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές¹, και ρυθμίζουν με ενιαίο τρόπο θέματα λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, τα οποία δεν ρυθμίζονται από την κείμενη νομοθεσία, αλλά είτε παρέχονται γι' αυτά σχετικές εξουσιοδοτήσεις από το νόμο, είτε ρυθμίζονται με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του Προγράμματος.

ΑΡΘΡΟ 1
ΙΔΡΥΣΗ- ΣΚΟΠΟΣ

Το Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών *Οργάνωση & Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας*, ιδρύθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 14 του Ν. 2083/92 (ΦΕΚ 159/92), της απόφασης Β1 200/19.3.93 του ΥΠΕΠΘ, των άρθρων 15 και 16 του Ν. 2327/95 (ΦΕΚ 156/95) και του άρθρου 6 του Ν. 2454/97 (ΦΕΚ 7/97). Οργανώνεται από το Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, σε συνεργασία με το Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων του ΓΠΑ.

Στόχος του προγράμματος είναι :

- α) η προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και η ανάπτυξη της έρευνας στο χώρο της *Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας* και
- β) η δημιουργία στελεχών υψηλής επιστημονικής κατάρτισης και εξειδίκευσης που θα συνδυάζουν γνώσεις, τόσο σε μεθόδους οργάνωσης και διοίκησης, όσο και σε τεχνικές της παραγωγικής διαδικασίας της επιχείρησης.

---

¹ Το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές παρατίθεται στο Παράρτημα

ΑΡΘΡΟ 2 ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών περιλαμβάνει δύο επίπεδα σπουδών:

1. Το επίπεδο που οδηγεί στον πρώτο μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στον τομέα της Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας.
2. Το επίπεδο που οδηγεί στον δεύτερο μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, το Διδακτορικό Δίπλωμα στον Τομέα της Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας.

ΑΡΘΡΟ 3 ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Τα συλλογικά όργανα διοίκησης του Προγράμματος, εκτός της Συγκλήτου, είναι:

(α) Ειδική Διατμηματική Επιτροπή (ΕΔΕ)

Απαρτίζεται από μέλη ΔΕΠ των Γενικών Συνελεύσεων Ειδικής Σύνθεσης των συνεργαζομένων Τμημάτων και δύο μεταπτυχιακούς φοιτητές. Η *Ειδική Διατμηματική Επιτροπή* είναι αρμόδια για

1. Την έγκριση προτάσεων για το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών κατόπιν εισηγήσεως της Συντονιστικής Επιτροπής
2. Τον ορισμό των μελών των Συμβουλευτικών Επιτροπών
3. Τον ορισμό των μελών των Εξεταστικών Επιτροπών
4. Τον ορισμό των μελών της Συντονιστικής Επιτροπής
5. Την απονομή μεταπτυχιακών διπλωμάτων
6. Τη συγκρότηση των επιτροπών επιλογής ή εξέτασης των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών
7. Κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται από επί μέρους διατάξεις του Νόμου ή του παρόντος Κανονισμού.

(β) Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ)

Απαρτίζεται από τρία μέλη ΔΕΠ, δύο από το Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης και ένα από το Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων, από αυτά που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο. Η *Συντονιστική Επιτροπή* είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό λειτουργίας του Προγράμματος.

ΑΡΘΡΟ 4 **ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΕΣ-ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ**

α. Αριθμός Εισακτέων

Ο αριθμός των εισακτέων που εγγράφονται κάθε έτος στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ορίζεται από την *Ειδική Διατμηματική Επιτροπή*, ύστερα από εισήγηση της *Συντονιστικής Επιτροπής*.

β. Υποψηφιότητες

Στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, Θετικών, Οικονομικών και συναφών επιστημών της ημεδαπής, ή αναγνωρισμένων ομοταγών Τμημάτων της αλλοδαπής συναφών ειδικοτήτων. Αίτηση μπορούν επίσης να υποβάλουν και όσοι πρόκειται να ολοκληρώσουν τις προπτυχιακές σπουδές τους πριν από την έναρξη των μαθημάτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει έγκαιρα να προσκομίσουν βεβαίωση ότι ολοκλήρωσαν με επιτυχία όλα τα μαθήματα και την πτυχιακή εργασία (όπου απαιτείται).

γ. Διαδικασία εισαγωγής φοιτητών στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών και Δικαιολογητικά Υποψηφίων

Η διαδικασία εισαγωγής αρχίζει με τη δημοσίευση ανακοίνωσης στον ημερήσιο τύπο με την οποία προσκαλούνται να υποβάλουν αιτήσεις οι ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές.

Ειδικότερα, η ανακοίνωση περιλαμβάνει:

- ◆ Τη γενική περιγραφή του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (επιστημονικό περιεχόμενο, διάρκεια, κλπ.).
- ◆ Τον αριθμό των διαθέσιμων θέσεων.
- ◆ Πληροφορίες σχετικά με τις προθεσμίες υποβολής αιτήσεων, καθώς και τα απαιτούμενα πιστοποιητικά και δικαιολογητικά.
- ◆ Τα απαιτούμενα προσόντα των υποψηφίων.

Οι υποψήφιοι υποβάλλουν αίτηση για την αποδοχή τους από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, η οποία συνοδεύεται από:

1. Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα.
2. Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση ότι ο υποψήφιος εξεπλήρωσε τις εκπαιδευτικές του υποχρεώσεις. Στις περιπτώσεις πτυχιούχων Πανεπιστημίων της αλλοδαπής, συνυποβάλλεται πιστοποιητικό αναγνώρισης από τη σχετική αρχή.
3. Αναλυτική βαθμολογία όλων των μαθημάτων, μαζί με τη βαθμολογία της πτυχιακής μελέτης όπου αυτή απαιτείται. Στις περιπτώσεις υποψηφίων που δεν έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους, περιλαμβάνονται τα μαθήματα που έχουν ήδη ολοκληρώσει και τα μαθήματα που υπολείπονται.
4. Δύο συστατικές επιστολές κατά προτίμηση από Καθηγητές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ή Ερευνητές αναγνωρισμένων Ερευνητικών Κέντρων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.
5. Δίπλωμα ή πιστοποιητικό επάρκειας γνώσης της Αγγλικής, και Ελληνικής γλώσσας για τους αλλοδαπούς.
6. Φωτοτυπία Αστυνομικής Ταυτότητας.

7. Πιστοποιητικά ή διπλώματα μεταπτυχιακών σπουδών που ο υποψήφιος κατέχει.
  8. Στοιχεία συμμετοχής σε ερευνητικές δραστηριότητες, αν υπάρχουν.
  9. Δήλωση αποδοχής υποχρέωσης για παροχή επικουρικού έργου.
- Απολύτως απαραίτητα θεωρούνται τα πρώτα έξι δικαιολογητικά.

ΑΡΘΡΟ 5 **ΕΠΙΛΟΓΗ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ**

Η επιλογή των υποψηφίων γίνεται με βάση τον Ν.3685/2008 (παρ. 1α του άρθρου 4) και του Ν. 2327/95 (παρ. 1α του άρθρου 16)

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή των υποψηφίων είναι η γνώση της Αγγλικής γλώσσας. Οι υποψήφιοι πρέπει να είναι κάτοχοι διπλώματος Proficiency (Cambridge ή Michigan) ή ισοδύναμου άλλου τίτλου ή να έχουν επιτύχει βαθμολογία σε διεθνούς κύρους εξετάσεις (TOEFL, IELTS, κλπ), όπως αυτά καθορίζονται από την *Ειδική Διατμηματική Επιτροπή* και συμπεριλαμβάνεται στην προκήρυξη. Επιπρόσθετα, για τους αλλοδαπούς απαραίτητη προϋπόθεση είναι η γνώση της Ελληνικής γλώσσας.

Για την επιλογή των υποψηφίων συνεκτιμώνται τα ακόλουθα κριτήρια:

- ◆ Γενικός βαθμός του πτυχίου.
- ◆ Προηγούμενη ερευνητική δραστηριότητα του υποψηφίου, εφόσον υπάρχει.
- ◆ Σχετική επαγγελματική προϋπηρεσία.
- ◆ Δύο συστατικές επιστολές.
- ◆ Προκειμένου για αλλοδαπούς υποψηφίους, επαρκής γνώση της ελληνικής γλώσσας.
- ◆ Συνέντευξη.
- ◆ Άλλα προσόντα, που αποδεικνύονται με σχετικά πιστοποιητικά (π.χ. Βαθμολογία στο GMAT ή άλλο συναφές τεστ)

Οι λεπτομέρειες εφαρμογής των κριτηρίων ορίζονται από την *Ειδική Διατμηματική Επιτροπή*.

Η εγγραφή στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών προϋποθέτει την ύπαρξη του αναγκαίου επιστημονικού υπόβαθρου, που περιέχει ένα σύνολο προαπαιτούμενων γνώσεων οι οποίες καλύπτουν το ευρύτερο επιστημονικό αντικείμενο των Τμημάτων που χορηγούν το *Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης*.

Η *Ειδική Διατμηματική Επιτροπή* μπορεί ζητήσει από κάποιον υποψήφιο να παρακολουθήσει προπτυχιακά μαθήματα που απαιτούνται κατά την κρίση της για την ολοκλήρωση του απαραίτητου επιστημονικού του υπόβαθρου.

ΑΡΘΡΟ 6
ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Η συνολική διάρκεια (πλήρους φοίτησης) του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών που οδηγεί στην απόκτηση του *Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης* είναι τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα.

α) Πρώτο Εξάμηνο (Φθινοπωρινό): Αρχίζει την πρώτη Δευτέρα του Οκτωβρίου και διαρκεί δεκαεπτά εβδομάδες.

β) Δεύτερο Εξάμηνο (Εαρινό): Αρχίζει αμέσως μετά το τέλος του πρώτου εξαμήνου και διαρκεί επίσης δεκαεπτά εβδομάδες.

Οι δύο τελευταίες εβδομάδες κάθε εξαμήνου χρησιμοποιούνται για τη διεξαγωγή των αντίστοιχων εξετάσεων.

γ) Τρίτο εξάμηνο (Θερινό): Λήγει την τελευταία ημέρα του Σεπτεμβρίου, αφιερώνεται στην εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας, η οποία απαιτείται για την ολοκλήρωση των σπουδών για το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης. Σε περίπτωση που δεν καταστεί δυνατή η ολοκλήρωση της εργασίας αυτής εντός του προβλεπόμενου εξαμήνου, ο φοιτητής, με σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος, μπορεί να ζητήσει παράταση ενός ακαδημαϊκού εξαμήνου για την υποβολή της εργασίας. Για την παράταση αυτή απαιτούνται:

A. Έγκριση του αιτήματος παράτασης (που υποβάλλεται από φοιτητή και επιβλέποντα) από την Ειδική Διατμηματική Επιτροπή.

B. Εγγραφή στο Πρόγραμμα για ένα επιπλέον εξάμηνο.

Υπέρβαση του ανωτέρω ορίου, χωρίς λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου οδηγεί σε διαγραφή του φοιτητή, μετά από απόφαση της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής.

Η Ειδική Διατμηματική Επιτροπή έχει το δικαίωμα, σε έκτακτες περιστάσεις να μεταβάλλει τις παραπάνω ημερομηνίες.

Η *Ειδική Διατμηματική Επιτροπή* μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου φοιτητή και εισήγηση της *Συντονιστικής Επιτροπής* του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών και για πλήρως αιτιολογημένες περιπτώσεις, μπορεί να αποφασίσει την αναστολή της φοίτησης του φοιτητή. Για τη διάρκεια της αναστολής αποφασίζει η *Ειδική Διατμηματική Επιτροπή* και ο χρόνος αναστολής δεν προσμετράται στη διάρκεια των σπουδών.

ΑΡΘΡΟ 7
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ- ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

α. Μαθήματα

Η διάρκεια σπουδών είναι τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα. Στο διάστημα αυτό κάθε φοιτητής πρέπει να ολοκληρώσει με επιτυχία δέκα (10) μαθήματα και τη Μεταπτυχιακή Ερευνητική Εργασία. Ο συνολικός αριθμός μαθημάτων που προσφέρονται είναι εικοσιένα (21) από τα οποία έξι (6) είναι υποχρεωτικά. Σε κάθε ένα από τα δύο πρώτα εξάμηνα οι φοιτητές πλήρους φοίτησης παρακολουθούν τρία (3) υποχρεωτικά μαθήματα και δύο (2) επιλογής.

Το πρόγραμμα μαθημάτων ανά εξάμηνο διαμορφώνεται ως εξής:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

1^ο Εξάμηνο (Φθινοπωρινό)

1. Εισαγωγή στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (Elements of Management)	Δύο εκ των κατωτέρω: <i>Οικονομικά:</i>
2. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	4. Οικονομική Επιχειρήσεων Τροφίμων
3. Μάρκετινγκ Αγροτικών Προϊόντων & Τροφίμων	5. Λογιστική
	6. Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης
	7. Στατιστική για Επιχειρηματικές Αποφάσεις
	8. Επιχειρησιακή Έρευνα
	<i>Τεχνολογικά:</i>
	9. Γενικά Θέματα Τεχνολογίας Τροφίμων
	10. Ανάπτυξη Νέων Προϊόντων

2^ο Εξάμηνο (Εαρινό)

11. Επιχειρησιακή Στρατηγική	Δύο εκ των κατωτέρω:
12. Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων	<i>Οικονομικά:</i>
13. Χρηματοοικονομική Διοίκηση	14. Διοικητική Λογιστική
	15. Ειδικά Θέματα Μάρκετινγκ
	16. Εφαρμοσμένη Ανάλυση της Ζήτησης Τροφίμων
	17. Διοίκηση Επιχειρήσεων
	18. Στρατηγικός Σχεδιασμός Επιχειρήσεων
	19. Ειδικά Θέματα Διοίκησης Επιχειρήσεων
	<i>Τεχνολογικά:</i>
	20. Ειδικά Θέματα Τεχνολογίας Τροφίμων
	21. Ποιοτικός Έλεγχος και Συστήματα Διασφάλισης Ποιότητας

Σημείωση:

- Οι φοιτητές, οι οποίοι δεν έχουν διδαχθεί Τεχνολογία Τροφίμων, επιλέγουν υποχρεωτικά το μάθημα «Γενικά Θέματα Τεχνολογίας Τροφίμων».
- Οι φοιτητές, οι οποίοι δεν έχουν διδαχθεί Λογιστική, επιλέγουν υποχρεωτικά το μάθημα «Εισαγωγή στη Λογιστική».

Κάθε μάθημα διαρκεί 30-36 ώρες και λαμβάνει έξι (6) πιστωτικές μονάδες (ECTS). Ένα προαιρετικό μάθημα θα διδάσκεται μόνον εφόσον το ζητήσουν πέντε (5) τουλάχιστον φοιτητές.

Η παρακολούθηση των μαθημάτων και των σεμιναρίων, είναι υποχρεωτική. Για απουσίες περισσότερες του 1/5 των ωρών των μαθημάτων, εργαστηρίων ή σεμιναρίων που πραγματοποιήθηκαν, γνωμοδοτεί η Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος για την παροχή ή όχι δικαιώματος εξέτασης κατά το τρέχον εξάμηνο. Απώλεια του δικαιώματος εξέτασης ισοδυναμεί με αποτυχία.

β. Εξετάσεις

Οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα του προγράμματός τους. Στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου, διενεργούνται εξετάσεις σε κάθε μάθημα που διδάχθηκε. Σε περίπτωση αποτυχίας σε αριθμό μαθημάτων έως και δύο ανά εξάμηνο, οι φοιτητές υποχρεούνται να επανεξεταστούν στα ίδια μαθήματα κατά την επόμενη εξεταστική περίοδο. Σε περίπτωση και δεύτερης αποτυχίας έστω και σε ένα από αυτά διακόπτεται η φοίτησή τους. Ομοίως, διαγράφονται από το Πρόγραμμα και φοιτητές που αποτυγχάνουν σε περισσότερα των δύο μαθημάτων σε ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο. Εξαιρετικές περιπτώσεις εξετάζονται από την *Ειδική Διατμηματική Επιτροπή*.

γ. Σεμιναριακές διαλέξεις

Η διδασκαλία των μαθημάτων συμπληρώνεται με σεμινάρια από ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων, επιστήμονες κύρους ή στελέχη επιχειρήσεων, σε σχετικά με το αντικείμενο της εξειδίκευσης θέματα. Η παρακολούθηση των σεμιναρίων είναι υποχρεωτική και οι φοιτητές λαμβάνουν έξι (6) επιπλέον πιστωτικές μονάδες για τη συμμετοχή τους. Στην περίπτωση που κάποιος φοιτητής απουσιάσει από περισσότερα του 1/5 των σεμιναρίων αυτών αυτά είναι υποχρεωμένος να παρακολουθήσει ένα επιπλέον μάθημα επιλογής για να συγκεντρώσει τις απαιτούμενες πιστωτικές μονάδες για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης.

δ. Σύμβουλος Καθηγητής

Κατά την έναρξη του πρώτου εξαμήνου, ύστερα από πρόταση της *Συντονιστικής Επιτροπής*, η *Ειδική Διατμηματική Επιτροπή* ορίζει για κάθε φοιτητή, ο οποίος παρακολουθεί το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών που οδηγεί στην απονομή *Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης*, Σύμβουλο Καθηγητή. Ο φοιτητής συνεργάζεται με το Σύμβουλο Καθηγητή για την κατάρτιση του ατομικού του προγράμματος σπουδών και αργότερα για την επιλογή του θέματος της *Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας*.

Είναι δυνατόν ένας φοιτητής με αίτησή του προς την *Συντονιστική Επιτροπή* να ζητήσει αλλαγή *Συμβούλου Καθηγητή*, αφού εκθέσει γραπτώς και επαρκώς τους λόγους. Η *Ειδική Διατμηματική Επιτροπή* αποφασίζει επί του αιτήματος, λαμβάνοντας υπόψη την εισήγηση της *Συντονιστικής Επιτροπής* και τις απόψεις του *Συμβούλου Καθηγητή*.

ε. Απαλλαγή από παρακολουθήσεις και εξετάσεις

Η *Ειδική Διατμηματική Επιτροπή* μετά από πρόταση της *Συντονιστικής Επιτροπής* μπορεί να απαλλάξει κάποιον φοιτητή από την υποχρεωτική παρακολούθηση και εξέταση μαθημάτων, που αυτός έχει πιστοποιημένα επαρκώς παρακολουθήσει σε ικανοποιητικό επίπεδο σε αντίστοιχο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ΑΕΙ της χώρας ή της αλλοδαπής.

στ. Επικουρικό Εκπαιδευτικό Έργο

Η *Συντονιστική Επιτροπή* μπορεί να αναθέσει στους φοιτητές επικουρικό (διδασκτικό, ερευνητικό/ διοικητικό) έργο.

ζ. Μεταπτυχιακή Ερευνητική Εργασία

Πέραν των διδασκομένων μαθημάτων, ο φοιτητής που παρακολουθεί το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών υποχρεούται να εκπονήσει *Μεταπτυχιακή Ερευνητική Εργασία*, το θέμα της οποίας, επιλέγεται σε συνεργασία με τον Επιβλέποντα Καθηγητή και εγκρίνεται από την *Ειδική Διατμηματική Επιτροπή*. Η παρακολούθηση και εξέταση της *Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας* γίνεται από τριμελή Εξεταστική επιτροπή μελών ΔΕΠ, στην οποία το ένα μέλος είναι ο Επιβλέπων Καθηγητής. Η επιλογή των μελών των Εξεταστικών Επιτροπών εγκρίνεται από την *Ειδική Διατμηματική Επιτροπή* με βασικό κριτήριο τη συγγένεια του γνωστικού τους αντικειμένου με το πεδίο έρευνας του θέματος.

Αρχικά, μαζί με την πρόταση μεταπτυχιακής εργασίας, ο επιβλέπων συνυπογράφει με τον υποψήφιο και μηνιαίο σχέδιο εκπόνησης και ολοκλήρωσης της εργασίας, ορίζοντας κομβικά σημεία (milestones) για τον έλεγχο της προόδου. Τουλάχιστον μια φορά το δίμηνο, ο επιβλέπων και ο φοιτητής καταθέτουν στο Πρόγραμμα “Πίνακα προόδου Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας”, ο οποίος συγκρίνει τα προγραμματισθέντα με τα πραγματοποιηθέντα, δικαιολογώντας τυχόν αποκλίσεις. Μέρος της *Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας* μπορεί να εκπονηθεί σε εγκεκριμένα από τη *Συντονιστική Επιτροπή* ιδρύματα ή επιχειρήσεις.

Η εκπόνηση της Εργασίας ολοκληρώνεται μέχρι το τέλος του θερινού εξαμήνου, δηλαδή δώδεκα μήνες από την έναρξη των σπουδών. Σε περίπτωση που δεν καταστεί δυνατή η ολοκλήρωση της Εργασίας εντός του προβλεπόμενου χρόνου, ο φοιτητής, με σύμφωνη γνώμη του Επιβλέποντος Καθηγητή, μπορεί να ζητήσει παράταση ενός ακαδημαϊκού εξαμήνου για την υποβολή της εργασίας. Για την παράταση αυτή απαιτούνται:

A. Έγκριση του αιτήματος παράτασης (που υποβάλλεται από φοιτητή και επιβλέποντα) από την *Ειδική Διατμηματική Επιτροπή*.

B. Εγγραφή στο Πρόγραμμα για ένα επιπλέον εξάμηνο, με αντίστοιχη οικονομική επιβάρυνση.

Η *Μεταπτυχιακή Ερευνητική Εργασία* αναπτύσσεται και υποστηρίζεται από τον φοιτητή σε ανοικτό ακροατήριο. Η βαθμολόγηση της *Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας*, γίνεται με την κλίμακα 0-10. Επιτυχής θεωρείται η βαθμολόγηση με βαθμό ίσο ή μεγαλύτερο του 6,5. Η βαθμολόγηση της *Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας* γίνεται με βάση το περιεχόμενο της εργασίας, τις γνώσεις του φοιτητή και τον τρόπο παρουσίασης του αντικειμένου.

Οι περιλήψεις όλων των μελετών αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Προγράμματος και προαιρετικά το κείμενο και η παρουσίαση, εκτός αν υπάρχει ιδιαίτερος λόγος, η σημαντικότητα του οποίου κρίνεται από τη Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος. Εάν συντρέχουν λόγοι εμπιστευτικότητας της *Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας*, είναι δυνατόν, μετά από απόφαση της *Συντονιστικής Επιτροπής*, να χαρακτηριστεί “εμπιστευτική”, οπότε αναπτύσσεται και υποστηρίζεται μόνο ενώπιον της *Εξεταστικής Επιτροπής* και δεν δημοσιεύεται για χρονικό διάστημα που ορίζεται κατά περίπτωση και εγκρίνεται από την *Συντονιστική Επιτροπή*.

Σε περίπτωση αποτυχίας κατά την εξέταση της *Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας*, ο φοιτητής δικαιούται να επανεξετασθεί για μια ακόμη φορά, όχι αργότερα από τη λήξη του επόμενου ακαδημαϊκού εξαμήνου. Σε περίπτωση δεύτερης αποτυχίας, ο φοιτητής διαγράφεται από το Πρόγραμμα μετά από απόφαση της *Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής*. Όλοι οι φοιτητές που αναγκάζονται να παρατείνουν την παραμονή τους στο Πρόγραμμα, υποχρεούνται να εγγράφονται για αντίστοιχα εξάμηνα με επίσης αντίστοιχη οικονομική επιβάρυνση.

Είναι δυνατόν ένας φοιτητής με αίτησή του προς τη *Συντονιστική Επιτροπή* να ζητήσει μία μόνο φορά αλλαγή *Επιβλέποντα Καθηγητή*, αφού εκθέσει γραπτώς και επαρκώς τους λόγους. Η *Ειδική Διατμηματική Επιτροπή* αποφασίζει επί του αιτήματος, λαμβάνοντας υπόψη την εισήγηση της *Συντονιστικής Επιτροπής* και τις απόψεις του *Επιβλέποντα Καθηγητή*. Αλλαγή *Επιβλέποντα Καθηγητή* μπορεί να συνεπάγεται και αλλαγή θέματος της *Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας*.

η. Πιστωτικές Μονάδες

Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που απαιτείται για την ολοκλήρωση των σπουδών για την απόκτηση του ΜΔΕ είναι ενενήντα (90) και κατανέμεται ως εξής:

Μαθήματα: 6 X 10 = 60 πιστωτικές μονάδες (ECTS)

Σεμινάρια: 6 πιστωτικές μονάδες (ECTS)

Μεταπτυχιακή Ερευνητική Εργασία: 24 πιστωτικές μονάδες (ECTS)

θ. Τελικός Βαθμός του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης

Ο τελικός βαθμός του *Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης* προκύπτει από τον βαθμό των μεταπτυχιακών μαθημάτων και το βαθμό της *Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας*. Για τον υπολογισμό του τελικού βαθμού, ο μέσος όρος βαθμολογίας όλων των μαθημάτων έχει βαρύτητα 2/3, ενώ ο βαθμός της *Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας* 1/3.

ι. Τίτλος –Καθομολόγηση

Ύστερα από την ολοκλήρωση των σπουδών, την επιτυχή εξέταση, καθώς και την ολοκλήρωση του συνόλου των υποχρεώσεων των φοιτητών, απονέμεται σε αυτούς το *Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης* στην Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας. Στο δίπλωμα αναγράφεται η τελική βαθμολογία ως εξής:

- ◆ Άριστα, για μέσο όρο βαθμολογίας άνω του 8,50
- ◆ Λίαν καλώς, για μέσο όρο βαθμολογίας μεταξύ 6,50-8,50
- ◆ Καλώς, για μέσο όρο βαθμολογίας μικρότερο του 6,50

ΑΡΘΡΟ 8

ΕΓΓΡΑΦΗ - ΔΙΔΑΚΤΡΑ

Οι υποψήφιοι που γίνονται δεκτοί στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών που οδηγεί στην απονομή *Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης*, εγγράφονται πριν από την έναρξη των μαθημάτων *προκαταβάλλοντας* την πρώτη δόση των διδάκτρων. Το ύψος των διδάκτρων καθορίζεται από την *Ειδική Διατμηματική Επιτροπή* και είναι το ίδιο και για τις δύο κατηγορίες φοιτητών (πλήρους και μερικής φοίτησης).

Τα δίδακτρα (Δ) καλύπτουν τρεις τύπους δαπανών του Προγράμματος και διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:

(α) Εγγραφές (Ε): Καλύπτει το κόστος της κανονικής παραμονής στο Πρόγραμμα και αποτελεί το 30% των διδάκτρων. Κάθε παράταση όμως της παραμονής στο Πρόγραμμα επιβαρύνεται αναλόγως. Οι εγγραφές γίνονται πριν από την έναρξη κάθε περιόδου (εξαμήνου) και καταβάλλονται σε τρεις (3) ισόποσες δόσεις ($=E/3$) για τους φοιτητές πλήρους φοίτησης ή σε έξι (6) για τους φοιτητές μερικής φοίτησης ($=E/6$).

(β) Μαθήματα (Μ): Καλύπτει το κόστος των μαθημάτων που διδάσκονται στο Πρόγραμμα και αποτελεί το 50% των διδάκτρων. Παρακολούθηση μαθημάτων πέραν των δέκα (10) επιβαρύνεται αναλόγως. Το κόστος παρακολούθησης κάθε μαθήματος ισούται με το 5% των διδάκτρων και καταβάλλεται πριν από την έναρξη κάθε περιόδου (εξαμήνου) μαθημάτων.

(γ) Μεταπτυχιακή Ερευνητική Εργασία (Π): Καλύπτει το κόστος της Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας που απαιτείται για την ολοκλήρωση των σπουδών στο Πρόγραμμα και ισούται με το υπόλοιπο 20% των διδάκτρων. Τυχόν χρονική παράταση για την ολοκλήρωση της εργασίας επιβαρύνεται αναλόγως. Το κόστος της Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας (20% Δ) καταβάλλεται πριν από την έναρξη της τρίτης περιόδου (εξαμήνου) για τους φοιτητές πλήρους φοίτησης ή πριν από την έναρξη της τρίτης και της έκτης περιόδου (εξαμήνου) για τους φοιτητές μερικής φοίτησης (δύο δόσεις, έκαστη ίση με 10% Δ).

Οι πίνακες που ακολουθούν συνοψίζουν τα ανωτέρω:

Κατανομή Διδάκτρων (Δ) Φοιτητών Πλήρους Φοίτησης

Περίοδος /Εξάμηνο	Εγγραφή E=30% Δ	Μαθήματα M= 50% Δ	Πτυχιακή Π= 20% Δ	Σύνολο
A	E/3	M/2	-	35% Δ
B	E/3	M/2	-	35% Δ
Μεταπτυχιακή Εργασία	E/3	-	Π	30%Δ
Σύνολο	30% Δ	50% Δ	20% Δ	

Σημ: Καταβάλλονται πριν από την έναρξη της αντίστοιχης περιόδου (εξαμήνου).

Κατανομή Διδάκτρων (Δ) Φοιτητών Μερικής Φοίτησης

Περίοδος /Εξάμηνο	Εγγραφή E=30% Δ	Μαθήματα M= 50% Δ	Πτυχιακή Π= 20% Δ	Σύνολο
A	E/6	30% M	-	20% Δ
B	E/6	30% M	-	20% Δ
Γ	E/6	20% M	-	20% Δ
Δ	E/6	20%M	-	20% Δ
Μεταπτυχιακή Εργασία I	E/6	-	Π/2	10%Δ
Μεταπτυχιακή Εργασία II	E/6	-	Π/2	10%Δ
Σύνολο	30% Δ	50% Δ	20% Δ	

Σημ: - Καταβάλλονται πριν από την έναρξη της αντίστοιχης περιόδου (εξαμήνου).

- Γίνεται η υπόθεση ότι οι φοιτητές επιλέγουν από τρία μαθήματα στις δύο πρώτες περιόδους (εξάμηνα) μαθημάτων και από δύο μαθήματα σε κάθε μια από τις περιόδους (εξάμηνα) μαθημάτων του δεύτερου έτους.

ΑΡΘΡΟ 9 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ- ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ

α. Προκήρυξη

1. Για να κινηθεί η διαδικασία δημοσίευσης προκήρυξης απαιτείται μία τουλάχιστον πρόταση από μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης ή του συνεργαζόμενου Τμήματος Επιστήμης & Τεχνολογίας Τροφίμων για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής σε περιοχή που εμπίπτει στο αντικείμενο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Οι προτάσεις για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής υποβάλλονται στη Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος, η οποία εισηγείται στην Ειδική Διατμηματική Επιτροπή.
2. Οι θέσεις για το Διδακτορικό Πρόγραμμα προκηρύσσονται δύο φορές το χρόνο.
3. Στην προκήρυξη περιλαμβάνονται :
  - (α) Η γενική περιγραφή του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (επιστημονικό περιεχόμενο, διάρκεια κλπ)
  - (β) Οι περιγραφές των θεματικών περιοχών
  - (γ) Ο αριθμός θέσεων σε κάθε θεματική περιοχή.
  - (δ) Τα απαιτούμενα προσόντα των υποψηφίων.
4. Οι υποψήφιοι υποβάλλουν αίτηση συμμετοχής στο Διδακτορικό Πρόγραμμα η οποία συνοδεύεται από:
  - (α) Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα και ανάλυση του ερευνητικού τους έργου (δημοσιεύσεις, ανακοινώσεις σε συνέδρια, μελέτες βιβλία κλπ.) μαζί με αντίγραφα δημοσιεύσεων.
  - (β) Επικυρωμένα Αντίγραφα Πτυχίων και Μεταπτυχιακών Τίτλων ή βεβαίωση εκπλήρωσης των ακαδημαϊκών υποχρεώσεων του υποψηφίου. Στις περιπτώσεις πτυχιούχων Πανεπιστημίων της αλλοδαπής, συνυποβάλλεται πιστοποιητικό αναγνώρισης από το ελληνικό κράτος.
  - (γ) Αναλυτικές βαθμολογίες μαθημάτων σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο.
  - (δ) Δίπλωμα ή πιστοποιητικό επαρκούς γνώσης της Αγγλικής ή και άλλων ξένων γλωσσών.
  - (ε) Δύο συστατικές επιστολές κατά προτίμηση από καθηγητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών κέντρων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.
  - (στ) Φωτοτυπία αστυνομικής ταυτότητας
  - (ζ) Δήλωση αποδοχής υποχρέωσης για παροχή επικουρικού έργου.

Κατά κανόνα οι υποψήφιοι είναι κάτοχοι ΜΔΕ, ή άλλου ισότιμου τίτλου. Κατ' εξαίρεση μπορούν να γίνουν δεκτοί στον Διδακτορικό κύκλο σπουδών και απόφοιτοι Πανεπιστημίων, μη κάτοχοι ΜΔΕ, που έχουν εξαιρετικά ακαδημαϊκά ή άλλα σχετικά προσόντα.

β. Διαδικασία επιλογής

1. Την εξέταση των αιτήσεων υποψηφιότητας αναλαμβάνουν τριμελείς Επιτροπές Αξιολόγησης που ορίζονται από την Ειδική Διατμηματική Επιτροπή ύστερα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής. Ειδικότερα, για κάθε θεματική περιοχή που περιλαμβάνεται στην προκήρυξη ορίζεται Τριμελής Επιτροπή Αξιολόγησης. Τα πορίσματα των Επιτροπών αυτών, όταν είναι θετικά, μπορεί να περιλαμβάνουν και τυχόν μαθήματα που ο υποψήφιος πρέπει να παρακολουθήσει για να αποκτήσει την απαραίτητη υποδομή γνώσης.
2. Την τελική έγκριση για την επιλογή και τους όρους επιλογής έχει η Ειδική Διατμηματική Επιτροπή.

γ. Εγγραφές – Δίδακτρα

Η ετήσια επιβάρυνση των διδακτορικών φοιτητών καθορίζεται από την Ειδική Διατμηματική Επιτροπή και παραμένει σταθερή καθόλη τη διάρκεια των σπουδών τους. Το ποσό αυτό αντικατοπτρίζει το κόστος που προκαλεί στο Πρόγραμμα ο φοιτητής και εξοφλείται με τρεις ισόποσες, προκαταβλητέες δόσεις. Σε περίπτωση που ο φοιτητής παρατείνει το χρόνο παραμονής του στο Πρόγραμμα πέραν των τριών ετών, επιβαρύνεται αναλόγως.

δ. Διαδικασία εκπόνησης Διδακτορικής διατριβής

1. Για κάθε υποψήφιο διδάκτορα που γίνεται δεκτός στο Πρόγραμμα ορίζεται από την Ειδική Διατμηματική Επιτροπή, ύστερα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής, τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή. Η Συμβουλευτική Επιτροπή απαρτίζεται από τον Επιβλέποντα Καθηγητή, που είναι μέλος ΔΕΠ βαθμίδας Επίκουρου Καθηγητή και άνω και άλλα δύο μέλη από τα οποία το ένα πρέπει να είναι μέλος ΔΕΠ βαθμίδας τουλάχιστον Επίκουρου Καθηγητή, και το άλλο μπορεί να είναι Λέκτορας του οικείου Τμήματος εφόσον είναι μόνιμος ή έχει τουλάχιστον τριετή θητεία, ή ερευνητής αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου ή ιδρύματος κατά τα προβλεπόμενα από το άρθρο 12 του Ν 2083/92.
2. Μέσα σε τρεις μήνες από τον ορισμό της Συμβουλευτικής Επιτροπής κάθε υποψήφιος υποχρεούται να υποβάλει αναλυτική πρόταση για την εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής (με σύμφωνη γνώμη του Επιβλέποντος Καθηγητή). Στην πρόταση περιλαμβάνονται:
  - (α) Ο τίτλος της διδακτορικής διατριβής
  - (β) Ο σκοπός και τα αναμενόμενα στοιχεία πρωτοτυπίας και προαγωγής της επιστήμης
  - (γ) Η προτεινόμενη μεθοδολογία
  - (δ) Οι πηγές των απαιτούμενων στοιχείων
  - (ε) Η βασική βιβλιογραφία
  - (στ) Το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα εκπόνησης της διατριβής
3. Η πρόταση παρουσιάζεται ενώπιον της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής αλλά και άλλων μελών των συνεργαζομένων Τμημάτων που ενδιαφέρονται για το συγκεκριμένο θέμα. Η Συμβουλευτική Επιτροπή διατυπώνει εγγράφως τις παρατηρήσεις της και την γνώμη της για την υποβληθείσα πρόταση στην Ειδική Διατμηματική Επιτροπή που είναι αρμόδια για την τελική έγκριση.

4. Η χρονική διάρκεια για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρία ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία καθορισμού του θέματος (Ν. 3685/2008 άρθρο 9, παρ. 3, εδάφ. β).
5. Κάθε χρόνο ο υποψήφιος σε συνεργασία με την Συμβουλευτική Επιτροπή υποβάλλει έκθεση προόδου στην Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος.
6. Η Συμβουλευτική Επιτροπή μετά την αξιολόγηση του επιστημονικού έργου του υποψηφίου και εφόσον κρίνει ότι τούτο έχει ολοκληρωθεί, επιτρέπει την ολοκλήρωση της συγγραφής της διατριβής.
7. Η τελική αξιολόγηση και κρίση της διατριβής του υποψηφίου διδάκτορα, θετική ή αρνητική, χωρίς βαθμολογία ή ιδιαίτερη διάκριση, γίνεται από Εξεταστική Επιτροπή η οποία απαρτίζεται από επτά (7) μέλη Δ.Ε.Π. Στην Εξεταστική Επιτροπή συμμετέχουν τα τρία (3) μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής, εφόσον έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π., και τα υπόλοιπα τέσσερα (4) ή κατά περίπτωση πέντε (5) ορίζονται από την Ειδική Διατμηματική Επιτροπή, ύστερα από γνώμη της Συντονιστικής Επιτροπής. Τα τρία (3) τουλάχιστον από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής ανήκουν στη βαθμίδα του Καθηγητή.
8. Τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής ανήκουν στην ίδια ή συγγενή επιστημονική ειδικότητα με αυτή στην οποία εκπονεί ο υποψήφιος τη διατριβή του και μπορεί ορισμένα από αυτά να προέρχονται από άλλο Τμήμα του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ.
9. Η επταμελής Εξεταστική Επιτροπή οφείλει να τηρεί πρακτικά στα οποία περιέχονται απαραίτητως και οι γνώμες όλων των μελών της για την πρωτοτυπία της κρινόμενης διατριβής και για τη συμβολή της στην προαγωγή της επιστήμης. Κατά την αξιολόγηση μιας διδακτορικής διατριβής κρίνεται το κατά πόσον αυτή είναι πρωτότυπη και προάγει την επιστήμη, όπως επίσης και το κατά πόσο συνίσταται από συστηματική έρευνα ορισμένου ειδικού θέματος που παρουσιάζει επιστημονική ενότητα, αυτοτέλεια και αρτιότητα. Προς τούτο απαιτείται η αναφορά στη διατριβή των πηγών και της ειδικής βιβλιογραφίας που χρησιμοποίησε ο συγγραφέας, ώστε να είναι εφικτή η διάγνωση της αυθεντικότητας όσων αναπτύσσονται στη διατριβή, η αξιολόγηση της επιστημονικής προσωπικής συνεισφοράς του συγγραφέα σε έκταση και σε βάθος και η διαμόρφωση της κρίσης περί του εάν η διατριβή αποτελεί πράγματι πρωτότυπη επιστημονική εργασία και προάγει την επιστήμη. Ειδική αιτιολόγηση απαιτείται και στις περιπτώσεις αρνητικής κρίσης μιας διατριβής.
10. Ο υποψήφιος αναπτύσσει τη διατριβή του δημόσια ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και το αν αποτελεί συμβολή στην επιστήμη. Για την έγκριση της διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη πέντε (5) τουλάχιστον μελών της Εξεταστικής Επιτροπής.
11. Η αναγόρευση του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από την Ειδική Διατμηματική Επιτροπή.
12. Η απονομή του διδακτορικού τίτλου γίνεται κατά τα προβλεπόμενα από τον Γενικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΥΑ 99235/Β1, ΦΕΚ 1299/8-10-2002).

ΑΡΘΡΟ 10
ΠΑΡΟΧΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

Οι οικονομικές παροχές και υποτροφίες δίνονται με βάση τις οικονομικές δυνατότητες του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών και με κριτήριο την επίδοση. Οι φοιτητές που λαμβάνουν υποτροφία από άλλο φορέα, δεν δικαιούνται υποτροφίας από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

ΑΡΘΡΟ 11
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

Τροποποίηση ή και συμπλήρωση του Κανονισμού Σπουδών μπορεί να γίνει οποτεδήποτε μετά από απόφαση της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής. Οι αποφάσεις της ΕΔΕ συμπληρώνουν και εξειδικεύουν τον παρόντα Κανονισμό Σπουδών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Εισαγωγή στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (Elements of Management)

Διδάσκων: John Gabriel, Professor, School of Management, University of Bath

The aim of the course is to provide students with the opportunity to develop a strong conceptual framework for analyzing organizations, evaluating the role of managers in contemporary organizations and managing change. The course introduces numerous theories dealing with organizational structure and culture, groups and leadership, technology and innovation, management learning and problem-solving. These theories are used as resources for handling effectively case studies and role-play exercises. A number of short-videos are also shown to highlight different managerial challenges in today's organizations.

Χρηματοοικονομική Ανάλυση

Διδάσκων: Π. Σολδάτος, Καθηγητής Τμήματος Αγρ. Οικονομίας και Ανάπτυξης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

- Κεφάλαιο κίνησης
- Αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων
- Δείκτες ρευστότητας
- Χρηματοδότηση επιχειρήσεων
- Κατάσταση ταμειακών ροών
- Πηγές και χρήσεις κεφαλαίων
- Αξία της επιχείρησης
- Δείκτες αξιολόγησης εταιρειών
- V-Chart
- Λήψη αποφάσεων
- Ανάλυση κρίσιμου (νεκρού) σημείου
- Χρηματοδότηση διαφόρων επιπέδων δραστηριότητας
- Το επιχειρηματικό περιβάλλον και ο αντικειμενικός σκοπός διοίκησης επιχειρήσεων
- Διαχρονική αξία του χρήματος
- Ανάλυση καθαρών ταμειακών ροών, Καθαρή παρούσα αξία
- Εσωτερικός βαθμός απόδοσης
- Μη ορθολογικές μέθοδοι αξιολόγησης
- Σύγκριση μεθόδων αξιολόγησης

Μάρκετινγκ Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων

Διδάσκουσα: Κ. Χαντζηπαναγιώτου, Π.Δ. 407 Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

- Βασικές εισαγωγικές έννοιες
- Σχέδιο Μάρκετινγκ: Εισαγωγή
- Σχέδιο Μάρκετινγκ: Τμηματοποίηση, Στόχευση και Τοποθέτηση
- Σχέδιο Μάρκετινγκ: Πολιτική προϊόντος
- Σχέδιο Μάρκετινγκ: Πολιτική διανομής
- Σχέδιο Μάρκετινγκ: Πολιτική τιμολόγησης
- Σχέδιο Μάρκετινγκ: Πολιτική προβολής
- Κριτική Αξιολόγηση Εργαλείων Μάρκετινγκ
- Περιβάλλον Μάρκετινγκ Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων

Οικονομική Επιχειρήσεων Τροφίμων

Διδάσκων: Π. Σπαθής, Καθηγητής Τμήματος Αγρ. Οικονομίας και Ανάπτυξης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Εφαρμογή των υποδειγμάτων της βιομηχανικής οργάνωσης (industrial organization) στην ανάλυση των αγορών των τροφίμων. Εξετάζονται επίσης διάφορα θέματα που αφορούν στη διοίκηση των επιχειρήσεων και έχουν εφαρμογή στις επιχειρήσεις του κλάδου των τροφίμων.

Εισαγωγή στη Λογιστική

Διδάσκων: Στ. Τσουκαλάς, Αναπλ. Καθηγητής Τμήματος Αγρ. Οικονομίας και Ανάπτυξης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Η επιχείρηση ως οικονομικός οργανισμός και το λογιστικό της περιβάλλον. Οικονομικό Γεγονός-Περιουσία. Απογραφή –Ισολογισμός –Λογαριασμός. Διακρίσεις λογαριασμών κατά μέγεθος και περιεχόμενο. Το λογιστικό κύκλωμα κατά τη διάρκεια της χρήσης. Λογιστικό κύκλωμα εργασιών τέλους χρήσης. Εφαρμογές.

Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης

Διδάσκων: Ε. Παπαθανασίου, Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Πληροφορίες και πληροφοριακά δεδομένα. Βασικά θέματα των πληροφοριακών συστημάτων. Γενικά θέματα Υλικού (Hardware) και Λογισμικού (Software), Βάσεις Δεδομένων (Database) και εφαρμογές. Μετάδοση δεδομένων και δίκτυα. Κατηγορίες των Πληροφοριακών Συστημάτων (MIS, DSS, EIS, KWS κλπ). Οι επιπτώσεις των πληροφοριακών συστημάτων. Πληροφοριακές ανάγκες των χρηστών, Θέματα ανάλυσης, σχεδίασης, ανάπτυξη και συντήρησης των πληροφοριακών συστημάτων και εφαρμογές. Η στρατηγική σημασία των πληροφοριακών συστημάτων. Διαδίκτυο και εφαρμογές.

Στατιστική για Επιχειρηματικές Αποφάσεις

Διδάσκοντες: Π. Λαζαρίδης, Καθηγητής Τμήματος Αγρ. Οικονομίας και Ανάπτυξης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Ε. Κλωνάρης, Επικ. Καθηγητής Τμήματος Αγρ. Οικονομίας και Ανάπτυξης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

A. Περιγραφική Στατιστική

Μέτρηση κεντρικής τάσης και διακύμανσης, Μέτρηση Ασυμμετρίας, Συσχέτιση μεταβλητών, Πινακοειδής Διασταυρώσεις (Cross-Tabs), Δημιουργία και επεξεργασία γραφημάτων.

B. Έλεγχοι Υποθέσεων

Εισαγωγικές έννοιες, έλεγχος υπόθεσης Μέσου, Σφάλματα τύπου I και II. Μονοκατάληκτα και δικατάληκτα κριτήρια ελέγχου υποθέσεων, Έλεγχος διαφοράς δύο μέσων, Έλεγχος διαφοράς δύο ποσοστών, Έλεγχος διαφοράς δύο διακυμάνσεων, Έλεγχος ανεξαρτησίας ιδιοτήτων.

Γ. Ανάλυση Διακύμανσης (ANOVA)

Εισαγωγικές έννοιες, Ανάλυση διακύμανσης Μονής Κατεύθυνσης (One-Way ANOVA), Ανάλυση διακύμανσης Διπλής Κατεύθυνσης (Two-Way ANOVA), Ανάλυση Συνδιακύμανσης (ANCOVA), Πολλαπλή Ανάλυση Διακύμανσης (MANOVA), Χρήση Ψευδομεταβλητών.

Δ. Το Υπόδειγμα Απλής Γραμμικής Παλινδρόμησης

Η μέθοδος των ελαχίστων τετραγώνων. Οι ιδιότητες των εκτιμητών και της ευθείας παλινδρόμησης. Ο συντελεστής προσδιορισμού και ο συντελεστής συσχέτισης. Έλεγχοι υποθέσεων και διαστήματα εμπιστοσύνης για τους συντελεστές του πληθυσμού. Εφαρμογές με χρήση οικονομετρικού πακέτου για υπολογιστές.

Ε. Το Υπόδειγμα της Πολλαπλής Γραμμικής Παλινδρόμησης.

Η μέθοδος των ελαχίστων τετραγώνων. Ο συντελεστής πολλαπλού προσδιορισμού και ο διορθωμένος συντελεστής πολλαπλού προσδιορισμού. Έλεγχοι υποθέσεων. Εξειδίκευση του υποδείγματος. Ψευδομεταβλητές. Εφαρμογές με χρήση οικονομετρικού πακέτου για υπολογιστές.

Επιχειρησιακή Έρευνα

Διδάσκοντες: Σ. Ροζάκης, Επικ. Καθηγητής Τμήματος Αγρ. Οικονομίας και Ανάπτυξης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Ε. Πάσχος, Καθηγητής του Université Paris Dauphine

Γραμμικός Προγραμματισμός (γεωμετρική λύση, αλγεβρική λύση με τη μέθοδο simplex, δυική θεωρία, ανάλυση ευαισθησίας), Πρόβλημα μεταφορών, Προβλήματα ανάθεσης, Προγραμματισμός έργων, Ακέραιος προγραμματισμός.

Βασικές έννοιες γραφοθεωρίας, Βασικές έννοιες υπολογιστικής πολυπλοκότητας, Πρόβλημα του δένδρου επικάλυψης ενός γράφου, Πρόβλημα της τοπολογικής ταξινόμησης, Πρόβλημα του ελάχιστου επικαλύπτοντος δένδρου, Πρόβλημα των ελάχιστων διαδρομών, Πρόβλημα της μέγιστης ροής.

Θέματα Επιστήμης Τροφίμων

Υπεύθυνος μαθήματος: Ε. Δροσινός, Αναπλ. Καθηγητής Τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Εισαγωγή (Εισαγωγή στον κλάδο, συσχέτιση με άλλους κλάδους), Χημεία Τροφίμων (Θρεπτικές ουσίες, σημασία των θρεπτικών ουσιών, επίδραση διεργασιών στις θρεπτικές ουσίες), Μικροβιολογία Τροφίμων (Ταξινόμηση των μικροοργανισμών Τροφίμων, μικροβιακή αλλοίωση των τροφίμων), Βασικές διεργασίες (Φυσικές διεργασίες επεξεργασίας τροφίμων), Συντήρηση τροφίμων (Γενικές αρχές συντήρησης τροφίμων, Μέθοδοι συντήρησης τροφίμων), Σχεδιασμός/ Οργάνωση (η μονάδα συντήρησης και επεξεργασίας τροφίμων σαν σύνολο)

Επιχειρησιακή Στρατηγική

Διδάσκων: Ν. Γεωργόπουλος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιά

Το μάθημα φιλοδοξεί να δώσει στους φοιτητές το πλαίσιο για να μπορούν να αναγνωρίζουν και να ανταποκρίνονται στις στρατηγικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις σήμερα. Θα δοθούν οι αναλυτικές εκείνες προσεγγίσεις και τεχνικές που θα φανούν χρήσιμες στην διερεύνηση ενός μεγάλου αριθμού στρατηγικών προβλημάτων. Το μάθημα θα εξετάσει το πώς μια επιχείρηση μπορεί να τοποθετηθεί καλύτερα απέναντι στις δυνάμεις της αγοράς, ώστε να τις επηρεάσει προς όφελός της, καθώς και το πώς μια επιχείρηση μπορεί να “αλλάξει τους κανόνες του παιχνιδιού” στην αγορά της, με στόχο να επιτύχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Ακόμα θα μελετηθεί το πώς μια επιχείρηση μπορεί να δημιουργήσει τις ικανότητες εκείνες που είναι απαραίτητες για να πετύχει, διατηρήσει και βελτιώσει την θέση της στην αγορά. Τέλος, θα εστιάσουμε στο πώς αυτές οι στρατηγικές επιλογές ‘δένονται’ με τις καθημερινές δραστηριότητες μιας επιχείρησης, ώστε να επιτευχθεί μια μεγαλύτερη ικανότητα ανταπόκρισης στις προκλήσεις του σήμερα και του αύριο.

Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων (Human Resource Management)

Διδάσκουσα: Α. Δαλακούρα, Π.Δ.407 Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Human resources management consists of all the activities involved in acquiring, maintaining, and developing an organization's human resources. This course provides an overview of issues related to managing human capital in organizations (both business and public organizations). The topics and approach are critical ones for all managers, regardless of functional area (not just HR professionals). HR issues will be examined at both a strategic and a tactical level, providing a comprehensive (albeit brief) perspective on HR issues.

Χρηματοοικονομική Διοίκηση

Διδάσκων: Κ. Κασμάτης, Επικ. Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Ανάλυση Κινδύνου (Παραδοσιακή προσέγγιση), Κίνδυνος στα πλαίσια των αρχών του χαρτοφυλακίου, Πηγές χρηματοδότησης, Χρηματοδοτική μίσθωση ή δανεισμός, Αποτίμηση ομολογιών, αποτίμηση μετοχών, Μέτρηση του κόστους κεφαλαίου, Μέσο σταθμικό κόστος κεφαλαίου εταιρείας, Χρηματοοικονομική μόχλευση, Κεφαλαιακή διάρθρωση εταιρειών.

Διοικητική Λογιστική

Διδάσκων: Χ. Καζαντζής, Καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιά

- Management Accounting and the Business Environment
- An Overview of Cost Terms
- Job-Order Costing
- Process Costing
- Variable and Absorption Costing
- Activity Based Costing
- Target Costing
- Product Life Cycle Costing
- Profit Planning
- Budgeting
- Transfer Pricing
- Performance Measurement and Decentralization
- Cost of Quality

Ειδικά Θέματα Μάρκετινγκ

Διδάσκων: Γ. Χρυσοχοϊδης, Επικ. Καθηγητής Τμήματος Αγρ. Οικονομίας και Ανάπτυξης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Μάρκετινγκ αγροτικών προϊόντων: Διεθνές εμπόριο και επίδραση των διακυμάνσεων των χρηματιστηρίων εμπορευμάτων. Έρευνα αγοράς: Η διαδικασία της έρευνας. Ποιοτική και ποσοτική έρευνα. Ειδικά θέματα περιλαμβανομένων των ελέγχων για αξιοπιστία και εγκυρότητα της έρευνας. Θέματα δειγματοληψίας. Η χρήση ψυχομετρικών μεθόδων και η χρήση συγκεκριμένων στατιστικών αναλύσεων όπως ανάλυση συνιστωσών, ανάλυση συστάδων, ανάλυση συνδιακύμανσης. Στρατηγικές και βήματα διεθνοποίησης και εισόδου σε ξένες αγορές, ειδικά θέματα συγκεκριμένων θεωριών (transaction cost economics, internalization theory). Σχέσεις μεταξύ κεντρικών γραφείων και θυγατρικών. Διεθνές μάρκετινγκ και μίγμα διεθνούς μάρκετινγκ.

Εφαρμοσμένη Ανάλυση της Ζήτησης Τροφίμων

Διδάσκοντες: Π. Λαζαρίδης, Καθηγητής Τμήματος Αγρ. Οικονομίας και Ανάπτυξης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Α. Δριχούτης, ΠΔ 407 Παν. Ιωαννίνων

Ο καταναλωτής είναι ο τελευταίος και πιο σημαντικός κρίκος της διατροφικής αλυσίδας. Για τον λόγο αυτό οι παράγοντες που προσδιορίζουν την ζήτηση τροφίμων έχουν ιδιαίτερη σημασία για την βιομηχανία και όχι μόνο. Στο μάθημα αυτό θα δοθεί έμφαση κυρίως στην εφαρμογή διαφόρων θεωριών και μεθόδων που έχουν χρησιμοποιηθεί για την ανάλυση της ζήτησης τροφίμων γενικά αλλά και ειδικών κατηγοριών τροφίμων. Ειδικότερα θα περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες:

1. Εισαγωγή
2. Κατανάλωση τροφίμων σε παγκόσμιο και Ευρωπαϊκό επίπεδο
3. Κατανάλωση τροφίμων στην Ελλάδα
4. Διαθέσιμες πηγές στατιστικών στοιχείων
5. Θεωρία συμπεριφοράς καταναλωτή και συναρτήσεις ζήτησης
6. Εμπειρικές έρευνες που αναφέρονται στην διερεύνηση των παραγόντων που προσδιορίζουν την ζήτηση τροφίμων
7. Επιθυμία Πληρωμής
8. Διατροφή και Υγεία

Στρατηγικός Σχεδιασμός Επιχειρήσεων

Διδάσκων: Π. Σολδάτος, Καθηγητής Τμήματος Αγρ. Οικονομίας και Ανάπτυξης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

- Τι είναι στρατηγική; Διαδικασίες δημιουργίας και προσδιορισμού της στρατηγικής. Προσδιορισμός στόχων. Διερεύνηση μεθόδων για την επίτευξη των στόχων. Δημιουργία στρατηγικού σχεδίου. Εκτέλεση σχεδιασμού. Παρακολούθηση υλοποίησης προγραμμάτων. Αξιολόγηση σχεδιασμού και εκτέλεσης προγραμμάτων.
- Αξιολόγηση εξωτερικού περιβάλλοντος. Κυρίαρχα οικονομικά χαρακτηριστικά. Συντελεστές αλλαγής. Ανταγωνισμός. Ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.
- Αξιολόγηση εταιρικών δυνατοτήτων. Τρέχουσα στρατηγική. Ανάλυση SWOT. Έλεγχος τιμών πώλησης και κόστους. Συγκρίσεις με τον ανταγωνισμό. Προσδιορισμός κυρίαρχων στοιχείων.
- Στρατηγικές ανταγωνιστικότητας. Χαμηλό κόστος. Διαφοροποίηση. Κόστος – ποιότητα. Στοχευμένες στρατηγικές.
- Στρατηγικές συνεργασίας, συγχωνεύσεων, καθετοποίησης. Αλυσίδες αξίας. Outsourcing. Στρατηγικές άμυνας.
- Ανάλυση στρατηγικής με ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Στρατηγικά μοντέλα

Ειδικά Θέματα Διοίκησης Επιχειρήσεων

Διδάσκων: Σ. Ροζάκης, Επικ. Καθηγητής Τμήματος Αγρ. Οικονομίας και Ανάπτυξης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Εισαγωγή στη μεθοδολογία της διοικητικής επιστήμης και στα υποδείγματα λήψης αποφάσεων. Εννοιες και δομή αποφάσεων σε συνθήκες αβεβαιότητας. Μήτρα πληρωμών, κριτήρια θεωρίας παιγνίων, δέντρα αποφάσεων.

Πιθανότητες και κίνδυνος. Κατανομές υποκειμενικού κινδύνου. Θεώρημα του Bayes και η αξία της πληροφόρησης. Υποκειμενική συμπεριφορά και συνάρτηση χρησιμότητας.

Πολυκριτηριακή λήψη αποφάσεων. Η Ευρωπαϊκή προσέγγιση. Διμερής σύγκριση των δράσεων.

Ειδικά Θέματα Τεχνολογίας Τροφίμων

Διδάσκων: Ε. Δροσινός, Αναπλ. Καθηγητής Τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Νέα Νομοθεσία για τα Τρόφιμα, Νομοθεσία-Κώδικας Τροφίμων και Ποτών, Αρχές Ποιοτικού Ελέγχου Τροφίμων, Βιοτεχνολογία και εφαρμογές στα Τρόφιμα, Περιγραφή εργοστασίου Κρέατος-Προϊόντα Κρέατος, σύγχρονες τάσεις συσκευασίας κρέατος, Περιγραφή εργοστασίου γάλακτος, Περιγραφή εργοστασίου χυμών.

Ποιοτικός Έλεγχος και Συστήματα Διασφάλισης Ποιότητας

Διδάσκων: Ε. Δροσινός, Αναπλ. Καθηγητής Τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Εισαγωγή-Λευκή Βίβλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υγιεινή των τροφίμων, Νέα Νομοθεσία της Ε.Ε. για την υγιεινή των τροφίμων, Νέες τάσεις στις τροφιμογενείς ασθένειες-Στατιστικά στοιχεία, Υγιεινή τροφίμων και βιομηχανιών,

Συστήματα διασφάλισης της υγιεινής των τροφίμων (HACCP), ISO 9001- Φιλοσοφία, ανάπτυξη και πεδίο εφαρμογής, ISO 14001- Φιλοσοφία, ανάπτυξη και πεδίο εφαρμογής, Πρωτόκολλα διασφάλισης ποιότητας νωπών προϊόντων, Προβλήματα κατά την εφαρμογή των συστημάτων διασφάλισης ποιότητας.

П А Р А Р Т Н М А

**Α. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΟΜΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΑΕΙ**

Η οργάνωση και η λειτουργία των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) των πανεπιστημίων της χώρας διέπονται από τις διατάξεις του νόμου 3685/2008.

Νόμος 3685/2008

Άρθρο 1

Γενικές διατάξεις

1. Τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 3549/2007 (ΦΕΚ 69 Α') έχουν την ευθύνη για το σχεδιασμό και την οργάνωση των μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα και χορηγούν Μεταπτυχιακά Διπλώματα Ειδικεύσεως (Μ.Δ.Ε.). Τα Πανεπιστήμια έχουν επιπλέον την αρμοδιότητα να χορηγούν Διδακτορικά Διπλώματα (Δ.Δ.).
2. Τμήματα των Α.Ε.Ι. μπορούν να οργανώνουν αυτοδύναμα ή να συνδιοργανώνουν μεταξύ τους ή με ομοταγή ιδρύματα του εξωτερικού Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) για τη χορήγηση Μ.Δ.Ε. Απαραίτητη προϋπόθεση για την υποβολή αιτήματος έγκρισης Π.Μ.Σ. προς το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων είναι η συνυποβολή της έκθεσης αξιολόγησης του οικείου Τμήματος, σύμφωνα με το ν. 3374/2005 (ΦΕΚ 189 Α'), από την οποία προκύπτει η ύπαρξη των απαραίτητων προϋποθέσεων για τη λειτουργία του Προγράμματος.
3. α) Τα Π.Μ.Σ. αποσκοπούν στην περαιτέρω προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και των τεχνών και στην προώθηση της έρευνας με συνεκτίμηση των αναγκών ανάπτυξης της χώρας.
β) Π.Μ.Σ. οργανώνονται μόνο σε Τμήματα, στα οποία παρέχονται προπτυχιακές σπουδές, και αναφέρονται στις ίδιες ή σε συναφείς ειδικότητες με τα γνωστικά αντικείμενα του οικείου Τμήματος.
γ) Κατ' εξαίρεση Γενικά Τμήματα Α.Ε.Ι. μπορούν να οργανώνουν αυτοδύναμα Π.Μ.Σ. σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού. Τα προγράμματα αυτά που ήδη οργανώθηκαν και λειτουργούν κατά το χρόνο ενάρξεως ισχύος του παρόντος νόμου θεωρούνται ότι λειτουργούν νομίμως από της συστάσεώς τους σε Γενικά Τμήματα Πανεπιστημίων ή Τ.Ε.Ι.

Άρθρο 2

Όργανα Π.Μ.Σ.

Για την οργάνωση και λειτουργία των Π.Μ.Σ. αρμόδια όργανα είναι τα εξής:

- α) Η Σύγκλητος Ειδικής Σύνθεσης ή η Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Σ.Ε.Σ.) του Ιδρύματος, η οποία περιλαμβάνει τα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π., που με οποιαδήποτε ιδιότητα είναι μέλη τους, και δύο (2) εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών. Τα όργανα αυτά είναι αρμόδια για κάθε θέμα διοικητικού ή οργανωτικού χαρακτήρα που σχετίζεται με τις μεταπτυχιακές σπουδές.
- β) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του οικείου Τμήματος, η οποία απαρτίζεται από τον Πρόεδρο ή Προϊστάμενο του Τμήματος, τα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. της Γενικής Συνέλευσης ή Συνέλευσης του Τμήματος και δύο (2) εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος. Η Γ.Σ.Ε.Σ. είναι αρμόδια για την κατάρτιση και εισήγηση προτάσεων για Π.Μ.Σ., τον ορισμό των μελών των συμβουλευτικών επιτροπών, των εξεταστικών επιτροπών, της συντονιστικής επιτροπής, την απονομή μεταπτυχιακών διπλωμάτων, τη συγκρότηση των επιτροπών επιλογής ή εξέτασης των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται από επί μέρους διατάξεις. Σε κάθε περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ., τις αρμοδιότητες της Γ.Σ.Ε.Σ. ασκεί Ειδική Διατμηματική Επιτροπή (Ε.Δ.Ε.), η οποία συγκροτείται από μέλη των αντίστοιχων Γενικών Συνελεύσεων ή Συνελεύσεων των οικείων Τμημάτων, τα οποία εκλέγονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. κάθε Τμήματος.
- γ) Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ., η οποία απαρτίζεται από μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του Τμήματος, τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο ή την επίβλεψη διδακτορικών διατριβών και τα οποία ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό λειτουργίας του προγράμματος.

δ) Ο Διευθυντής για κάθε Π.Μ.Σ. προεδρεύει της Σ.Ε., ορίζεται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος ή στην περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ., της Ε.Δ.Ε., για διετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης και μπορεί να ασκεί τα καθήκοντά του με μερική απαλλαγή από τις διδακτικές του υποχρεώσεις. Ο Διευθυντής ανήκει στη βαθμίδα του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή, είναι του ίδιου ή συναφούς

γνωστικού αντικειμένου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., προεδρεύει της Ε.Δ.Ε. στην περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ. και ασκεί τα καθήκοντα που ορίζει ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Ιδρύματος που προβλέπεται στο άρθρο 3 του παρόντος, και ο εσωτερικός κανονισμός του Ιδρύματος. Το Τμήμα στο οποίο ανήκει το Π.Μ.Σ. αναλαμβάνει και τη διοικητική υποστήριξη του προγράμματος στην περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ. για το αντίστοιχο διάστημα. Ο Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. ή στην Ε.Δ.Ε. κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική εφαρμογή του Π.Μ.Σ.

ε) Ο Αντιπρύτανης ή ο Αντιπρόεδρος Ακαδημαϊκών Υποθέσεων κάθε Ιδρύματος έχει την εποπτεία και το γενικότερο συντονισμό των μεταπτυχιακών σπουδών, σε επίπεδο Ιδρύματος.

Άρθρο 3

Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών

1. Τα Ιδρύματα στα οποία λειτουργούν Π.Μ.Σ. εκδίδουν Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, ο οποίος καταρτίζεται από το Πρυτανικό Συμβούλιο ή το Συμβούλιο Τ.Ε.Ι., εγκρίνεται από τη Σ.Ε.Σ. και κοινοποιείται στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Εσωτερικού Κανονισμού λειτουργίας του Ιδρύματος,

στον οποίο και ενσωματώνεται.

2. Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών περιλαμβάνει ιδίως τη δομή και τους κανόνες λειτουργίας των Π.Μ.Σ., τον αριθμό και τον τρόπο επιλογής των εισακτέων στα Π.Μ.Σ., τα κριτήρια γλωσσομάθειας, καθώς και τις διαδικασίες αναστολής φοίτησης, τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση υποτροφιών, την ανώτατη διάρκεια φοίτησης και τις διαδικασίες παράτασης, αναστολής και επανέναρξης των μεταπτυχιακών σπουδών, τις ελάχιστες διδακτικές ώρες των μεταπτυχιακών μαθημάτων

ανά εξάμηνο και τις απαραίτητες πιστωτικές μονάδες σύμφωνα με το ν. 3374/2005, τον τρόπο αναπλήρωσής τους, τη διάρκεια των εξεταστικών περιόδων, τα αναλυτικά προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών, τις υποχρεώσεις για τη λήψη του διπλώματος, τις διαδικασίες αναθεώρησης των Π.Μ.Σ., τον ανώτατο αριθμό μαθημάτων στα οποία μπορεί να εγγραφεί κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής ανά εξάμηνο, το χαρακτηρισμό των μαθημάτων και τα τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα, τη δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων από άλλα Τμήματα, τις κατευθύνσεις, την έκταση και το περιεχόμενο των μεταπτυχιακών μαθημάτων, τη δυνατότητα μερικής φοίτησης, τους κανόνες εξετάσεων και αξιολόγησης των επιδόσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών, τα κριτήρια αξιολόγησης με έμφαση στον περιοδικό έλεγχο της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου, τις διαδικασίες αξιολόγησης των μαθημάτων και των διδασκόντων από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και τα συλλογικά όργανα, το τελετουργικό αποφοίτησης, τον τύπο των μεταπτυχιακών και διδακτορικών διπλωμάτων και την κατομολόγηση των διδασκόντων, τον τύπο του Παραρτήματος Διπλώματος σύμφωνα με το ν. 3374/2005, καθώς και ζητήματα τεχνολογικής και οικονομικής υποστήριξης των Π.Μ.Σ. και ειδικής γραμματειακής κάλυψης των αναγκών τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

3. Με απόφαση της Σ.Ε.Σ. του οικείου ή των οικείων Ιδρυμάτων, μετά από γνώμη της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος ή της Ε.Δ.Ε., μπορεί να προβλέπεται η καταβολή διδάκτρων και το ύψος αυτών για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές συγκεκριμένου προγράμματος.

Άρθρο 4

Εισακτέοι στα Π.Μ.Σ. – Διαδικασίες επιλογής

1. α) Στα Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται κυρίως με συνεκτίμηση των εξής κριτηρίων: το γενικό βαθμό του πτυχίου, τη βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα που είναι σχετικά με τα μαθήματα του Π.Μ.Σ., την επίδοση σε διπλωματική εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στο προπτυχιακό επίπεδο και την τυχόν ερευνητική δραστηριότητα του υποψηφίου. β) Η Γ.Σ.Ε.Σ. του οικείου Τμήματος καθορίζει με απόφασή της τις λεπτομέρειες εφαρμογής των κριτηρίων αυτών, τον ορισμό συμπληρωματικών κριτηρίων ή τη διεξαγωγή εξετάσεων και συνεντεύξεων, τα αποτελέσματα των οποίων συνεκτιμώνται κατά την επιλογή.

2. Η επιλογή των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. γίνεται από επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του οικείου Τμήματος, που συγκροτείται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. Ο πίνακας επιτυχόντων επικυρώνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

3. Σε κάθε Π.Μ.Σ. επιπλέον του αριθμού εισακτέων, γίνεται δεκτός ένας (1) υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) που πέτυχε στο σχετικό διαγωνισμό μεταπτυχιακών σπουδών εσωτερικού του γνωστικού αντικείμενου του Π.Μ.Σ. και ένας (1) αλλοδαπός υπότροφος του Ελληνικού Κράτους. Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. ή της Ε.Δ.Ε. ο αριθμός των υποτρόφων μπορεί να αυξάνεται.

Άρθρο 5

Διδάσκοντες στα Π.Μ.Σ. – Επιβλέποντες

1. α) Τη διδασκαλία των μαθημάτων και τις ασκήσεις στα Π.Μ.Σ. μπορούν να αναλαμβάνουν:

αα) Μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του οικείου Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι., αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές, επισκέπτες καθηγητές, ειδικοί επιστήμονες ή διδάσκοντες βάσει του π.δ. 407/1980 (ΦΕΚ 112 Α'), οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.

αβ) Ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος και έχουν επαρκή επιστημονική συγγραφική ή ερευνητική δραστηριότητα.

αγ) Επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

β) Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. μπορεί να ανατίθεται επικουρικό έργο σε διδάσκοντες βάσει του π.δ. 407/1980 ή σε Καθηγητές Εφαρμογών των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ. Τ.Ε., οι οποίοι κατέχουν τα εκ του νόμου προβλεπόμενα τυπικά προσόντα, εφόσον η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του Ιδρύματος.

2. Τα μέλη Δ.Ε.Π. και Ε.Π. δεν επιτρέπεται να απασχολούνται αποκλειστικά σε Π.Μ.Σ., όπως ειδικότερα ορίζεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του οικείου Ιδρύματος.

3. Η διδασκαλία των μαθημάτων και των ασκήσεων του Π.Μ.Σ. ανατίθεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. με απόφασή της, ύστερα από εισήγηση της Γενικής Συνέλευσης των μελών Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του Τμήματος. Ειδικότερες προϋποθέσεις ανάθεσης διδασκαλίας και ασκήσεων ορίζονται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του Ιδρύματος.

4. Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή, ο οποίος παρακολουθεί Π.Μ.Σ. που απονέμει Μ.Δ.Ε., ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., ύστερα από πρόταση της Σ.Ε., ένα μόνιμο μέλος Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. ως επιβλέπων. Η Σ.Ε. και ο επιβλέπων έχουν την ευθύνη της παρακολούθησης και του ελέγχου της πορείας των σπουδών του μεταπτυχιακού φοιτητή. Ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, ή άλλα μόνιμα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. μπορεί να ορίζονται συνεπιβλέποντες του μεταπτυχιακού φοιτητή. Για την εξέταση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος τριμελής επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν ο επιβλέπων και δύο (2) άλλα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ', οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του προγράμματος.

Άρθρο 6

Διάρθρωση – Έγκριση Π.Μ.Σ. της ημεδαπής

1. α) Τα Π.Μ.Σ. καταρτίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του οικείου Τμήματος που διαθέτει την απαραίτητη κτιριακή-υλικοτεχνική υποδομή και το απαραίτητο διδακτικό και λοιπό προσωπικό και υποβάλλονται για έγκριση στη Σ.Ε.Σ. του Ιδρύματος.

β) Στο Π.Μ.Σ. μπορεί να μετέχουν περισσότερα του ενός Τμήματα του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι. ή αναγνωρισμένα ερευνητικά Ιδρύματα της ημεδαπής. Στην περίπτωση διατμηματικού ή διδρυματικού Π.Μ.Σ. το πρόγραμμα καταρτίζεται από όλα τα συνεργαζόμενα Τμήματα και εγκρίνεται από τις Σ.Ε.Σ. των οικείων Ιδρυμάτων. Στην περίπτωση διατμηματικού ή διδρυματικού Π.Μ.Σ. καταρτίζεται Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) μεταξύ των συνεργαζόμενων Τμημάτων το οποίο εγκρίνεται από τις οικείες Σ.Ε.Σ. των Πανεπιστημίων ή τα αντίστοιχα όργανα διοίκησης των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ. Τ.Ε., και στο οποίο καθορίζονται πλην των άλλων οι υποχρεώσεις κάθε Τμήματος, θέματα του διδακτικού προσωπικού και μεταπτυχιακών φοιτητών, ο αριθμός των μελών της Ειδικής

Διατμηματικής Επιτροπής (Ε.Δ.Ε.) στην οποία εκπροσωπείται κάθε Τμήμα, η διαδικασία εκλογής Διευθυντή ο οποίος είναι μέλος της Ε.Δ.Ε. και γενικά κάθε θέμα που κρίνεται αναγκαίο σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ. Μέλη της Ε.Δ.Ε. ορίζονται κατά προτίμηση μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. αντίστοιχου ή συναφούς γνωστικού αντικειμένου.

γ) Κάθε Π.Μ.Σ. καταλήγει στην απονομή Μ.Δ.Ε. και διαρκεί τουλάχιστον ένα πλήρες ημερολογιακό έτος. Εφόσον προβλέπεται από τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία μπορεί να αντικαθίσταται με άλλον πρόσφορο επιστημονικό τρόπο που κρίνεται τεκμηριωμένα ότι ισοδυναμεί με την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

δ) Ο ανώτατος χρόνος απόκτησης Μ.Δ.Ε. ορίζεται σύμφωνα με τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να δοθεί αναστολή φοίτησης μέχρι δώδεκα (12) μήνες με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

ε) Σε περίπτωση λειτουργίας Π.Μ.Σ. μερικής φοίτησης, η διάρκειά του πρέπει να είναι τουλάχιστον κατά ένα εξάμηνο μεγαλύτερη από αυτή των Π.Μ.Σ. πλήρους φοίτησης.

στ) Για την απονομή Μ.Δ.Ε. απαιτείται η επιτυχής εξέταση στα προβλεπόμενα από το οικείο πρόγραμμα μαθήματα, σε συνδυασμό με τη συμμετοχή του μεταπτυχιακού φοιτητή στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο πρόγραμμα και στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

2. Το Σχέδιο Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής στοιχεία που εξετάζονται από τη Σ.Ε.Σ.:

α) Το αντικείμενο και το σκοπό του προγράμματος.

β) Το είδος των μεταπτυχιακών τίτλων που απονέμονται.

γ) Τις κατηγορίες των πτυχιούχων που γίνονται δεκτές.

δ) Τη χρονική διάρκεια για τη χορήγηση των τίτλων.

ε) Τα μαθήματα, τη γλώσσα διδασκαλίας, τη διδακτική και ερευνητική απασχόληση των μεταπτυχιακών φοιτητών, τις πρακτικές ασκήσεις και κάθε άλλου είδους δραστηριότητα, καθώς και τις πιστωτικές μονάδες σύμφωνα με το ισχύον ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσώρευσης πιστωτικών μονάδων.

στ) Τον αριθμό των μεταπτυχιακών φοιτητών, τις δυνατότητες και τις ανάγκες του οικείου Τμήματος σε

προσωπικό και υλικοτεχνική υποδομή για την απρόσκοπτη λειτουργία του προγράμματος.

ζ) Τη χρονική διάρκεια λειτουργίας του Π.Μ.Σ. και αναλυτικά το κόστος της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής, της λειτουργίας και τις πηγές χρηματοδότησής του.

η) Την έκθεση αξιολόγησης σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου.

3. Η τελική έγκριση του Π.Μ.Σ. γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Μόνο επί των στοιχείων στ', ζ' και η' του προγράμματος ασκεί ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ουσιαστικό έλεγχο. Με πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και έγκριση της Σ.Ε.Σ. μπορεί να γίνεται τροποποίηση του προγράμματος των μαθημάτων και ανακατανομή μεταξύ των εξαμήνων.

4. Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων χρηματοδοτεί κατά προτεραιότητα Π.Μ.Σ., τα οποία εντάσσονται στο πλαίσιο επιστημονικών τομέων προτεραιότητας, που έχουν καθορισθεί με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, για την προώθηση θεμάτων εθνικού ενδιαφέροντος ή στρατηγικής σημασίας, την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, την ενίσχυση των ανθρωπιστικών σπουδών, την ικανοποίηση κοινωνικών και οικονομικών αναγκών ή άλλων λόγων εθνικών προτεραιοτήτων. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζονται επίσης εκάστοτε η διαδικασία, οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης κάθε επί μέρους χρηματοδότησης.

Άρθρο 7

Διάρκεια Π.Μ.Σ.

1. Η διάρκεια λειτουργίας ενός Π.Μ.Σ. είναι το πολύ οκτώ (8) έτη και προβλέπεται στην εγκριτική υπουργική απόφαση. Το αργότερο το τελευταίο εξάμηνο του χρόνου λειτουργίας του, με απόφαση της Σ.Ε.Σ. μετά από πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος, μπορεί να ζητείται παράταση της λειτουργίας του για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που καθορίζεται κάθε φορά με την ίδια απόφαση.

2. Για την έκδοση της υπουργικής απόφασης παράτασης του Π.Μ.Σ., πρέπει να έχει προηγηθεί απαραίτητα αξιολόγηση του προγράμματος, σύμφωνα με το άρθρο 3 του παρόντος νόμου. Στην περίπτωση που δεν έχει ολοκληρωθεί η αξιολόγηση για λόγους αντικειμενικούς, η λειτουργία του Π.Μ.Σ. μπορεί να παρατείνεται το πολύ για ένα (1) ακόμη έτος, μετά από ειδική έκθεση του

Διευθυντή του προγράμματος, με την οποία γίνεται συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε και αναφέρονται ο βαθμός ικανοποίησης των στόχων που είχαν τεθεί, οι λόγοι που επιβάλλουν την παράτασή του, η βιωσιμότητά του και γενικά στοιχεία που αιτιολογούν την αναγκαιότητα της παράτασης.

Άρθρο 8

Πόροι των Π.Μ.Σ. – Διαχείριση εσόδων

1. α) Πόροι των Π.Μ.Σ. μπορεί να είναι δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα, χορηγίες φορέων του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα γενικά, νομικών ή φυσικών προσώπων ή πόροι από ερευνητικά προγράμματα, κοινοτικά προγράμματα, επιχορηγήσεις του κρατικού προϋπολογισμού και δίδακτρα.

β) Τα Π.Μ.Σ. δικαιούνται χρηματοδότησης από τον τακτικό προϋπολογισμό σύμφωνα με την υπουργική απόφαση έγκρισής τους, η οποία καθορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησής τους βάσει κριτηρίων ποιότητας και των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης του οικείου

Τμήματος σύμφωνα με το ν. 3374/2005 και του καθενός Π.Μ.Σ. σύμφωνα με το άρθρο 3 του παρόντος νόμου.

2. Η διαχείριση των εσόδων των Π.Μ.Σ. γίνεται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) και κατανέμονται ως εξής:

α) 65% για λειτουργικά έξοδα του προγράμματος και για αμοιβές – αποζημιώσεις του διδακτικού, τεχνικού και διοικητικού προσωπικού για εργασία που υπερβαίνει τις κατά νόμο υποχρεώσεις τους, καθώς και για τη χορήγηση υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές μετά από πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. ή της Ε.Δ.Ε. β) 25% για κάλυψη λειτουργικών εξόδων του ιδρύματος που αφορούν το Π.Μ.Σ. και γ) 10% κρατήσεις υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε. Η ανωτέρω κατανομή δεν ισχύει στην περίπτωση χορηγίας ή δωρεάς για συγκεκριμένο σκοπό, καθώς και για κρατικές επιχορηγήσεις, οι οποίες κατανέμονται σύμφωνα με τις ισχύουσες σχετικές διατάξεις.

3. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. είναι αρμόδιος για τη σύνταξη του προϋπολογισμού και απολογισμού του Προγράμματος, τους οποίους υποβάλλει στη Γ.Σ.Ε.Σ., την παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και την έκδοση των εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών.

Άρθρο 9

Διδακτορική διατριβή

1. α) Ο υποψήφιος που ενδιαφέρεται για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής υποβάλλει σχετική αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος, στο οποίο ενδιαφέρεται να εκπονήσει τη διδακτορική διατριβή, προσδιορίζοντας σε γενικές γραμμές το αντικείμενό της. Η Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος εξετάζει αν ο υποψήφιος πληροί τις προϋποθέσεις για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής με βάση τα κριτήρια που έχουν τεθεί σύμφωνα με τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

β) Δικαίωμα υποβολής αίτησης για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής έχουν κάτοχοι Μ.Δ.Ε.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που προβλέπονται από τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών και μετά από αιτιολογημένη απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. μπορεί να γίνει δεκτός ως υποψήφιος διδάκτορας και μη κάτοχος Μ.Δ.Ε. Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι., Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. ή ισότιμων σχολών μπορούν να γίνουν δεκτοί ως υποψήφιοι διδάκτορες μόνο, εφόσον είναι κάτοχοι Μ.Δ.Ε.

2. Για κάθε υποψήφιο διδάκτορα ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. τριμελής συμβουλευτική επιτροπή για την επίβλεψη και καθοδήγηση του υποψηφίου, στην οποία μετέχουν ένα (1) μέλος Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος της βαθμίδας του καθηγητή, αναπληρωτή καθηγητή ή επίκουρου καθηγητή, ως επιβλέπων, και άλλα δύο (2) μέλη, τα οποία μπορεί να είναι μέλη Δ.Ε.Π. του ίδιου ή άλλου Τμήματος του ίδιου ή άλλου Πανεπιστημίου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές Α.Ε.Ι., καθηγητές Α.Σ.Ε.Ι. ή μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ' αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή, στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπονεί τη διατριβή του. Κάθε μέλος Δ.Ε.Π. μπορεί να επιβλέπει μέχρι πέντε (5) το πολύ υποψήφιους διδάκτορες.

3. α) Η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα καθορίζει το θέμα της διδακτορικής διατριβής.

β) Η χρονική διάρκεια για την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρία (3) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της τριμελούς συμβουλευτικής

επιτροπής. Με σχετική απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. μπορεί να προβλέπεται η παράλληλη παρακολούθηση και επιτυχής περάτωση οργανωμένου κύκλου μαθημάτων ή άλλες συναφείς δραστηριότητες.

γ) Για τους υποψήφιους διδάκτορες που γίνονται δεκτοί κατ' εξαίρεση χωρίς να είναι κάτοχοι Μ.Δ.Ε., σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1β' του άρθρου αυτού, το ελάχιστο χρονικό όριο για την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος είναι τουλάχιστον τέσσερα (4) πλήρη ημερολογιακά έτη από τον ορισμό της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Στην περίπτωση αυτή, ο υποψήφιος διδάκτορας υποχρεούται να περατώσει οργανωμένο κύκλο μαθημάτων που ορίζεται από την Γ.Σ.Ε.Σ. στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. Ο χρόνος παρακολούθησης κύκλου υποχρεωτικών μαθημάτων υπολογίζεται στον ελάχιστο

χρόνο για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος.

δ) Ο υποψήφιος διδάκτορας έχει υποχρέωση, εφόσον του ζητηθεί, να προσφέρει εκπαιδευτικές υπηρεσίες στο Τμήμα, στο οποίο εκπονεί τη διατριβή του, σύμφωνα με τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του ιδρύματος.

ε) Με πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομίας και Οικονομικών μπορεί να ανατίθεται σε υποψήφιους διδάκτορες η επικουρία μελών Δ.Ε.Π. σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο με ωριαία αντιμισθία που επιβαρύνει τον προϋπολογισμό του ιδρύματος.

στ) Η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα υποβάλλει έκθεση

προόδου στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος στο τέλος κάθε χρόνου από τον ορισμό της.

4. α) Για την τελική αξιολόγηση και κρίση της διατριβής του υποψήφιου διδάκτορα, μετά την ολοκλήρωση των υποχρεώσεών του, ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. επταμελής εξεταστική επιτροπή, στην οποία μετέχουν και τα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Τέσσερα (4) τουλάχιστον μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής πρέπει να είναι μέλη Δ.Ε.Π., εκ των οποίων τουλάχιστον δύο (2) πρέπει να ανήκουν στο οικείο Τμήμα. Τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής μπορεί να είναι μέλη Δ.Ε.Π. Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές Α.Ε.Ι., καθηγητές Α.Σ.Ε.Ι. ή μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ' αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Όλα τα μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή, στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπόνησε τη διατριβή του.

β) Ο υποψήφιος διδάκτορας αναπτύσσει τη διατριβή του, δημόσια, ενώπιον της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και κατά πόσον αυτή αποτελεί συμβολή στην επιστήμη. Για την έγκριση της διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη τουλάχιστον πέντε (5) μελών της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής. Η αναγόρευση του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Τα σχετικά με την αναγόρευση καθορίζονται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

γ) Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζεται η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ή της διδακτορικής διατριβής.

5. α) Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές για απόκτηση Μ.Δ.Ε. και οι υποψήφιοι διδάκτορες που δεν έχουν υγειονομική κάλυψη δικαιούνται υγειονομικής και νοσοκομειακής περίθαλψης, όπως ισχύει και για τους προπτυχιακούς φοιτητές.

β) Οι διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 2640/1998 (ΦΕΚ 206 Α') εφαρμόζονται αναλόγως και στους μεταπτυχιακούς φοιτητές για απόκτηση Μ.Δ.Ε. ή υποψήφιους διδάκτορες, σε περίπτωση που πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών τους.

γ) Για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου 43 του ν. 2413/1996 (ΦΕΚ 124 Α') για τη χορήγηση φοιτητικών δανείων.

Άρθρο 10

Π.Μ.Σ. ελληνικών Α.Ε.Ι. στην αλλοδαπή και κοινά Π.Μ.Σ. μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών Α.Ε.Ι.

1. α) Α.Ε.Ι. της ημεδαπής μπορούν να δημιουργούν μόνα τους, ή σε συνεργασία μεταξύ τους, αυτοδύναμα αυτοχρηματοδοτούμενα Π.Μ.Σ. στο εξωτερικό. Για τα προγράμματα αυτά, το ίδρυμα ή τα συνεργαζόμενα ιδρύματα της ημεδαπής οφείλουν να υποβάλουν μελέτη σκοπιμότητας και βιωσιμότητας στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, όπου θα παρουσιάζονται αναλυτικά ο προϋπολογισμός, οι πηγές χρηματοδότησης, οι διαδικασίες εγκατάστασης, οι

ενδεχόμενες συνεργασίες, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα, η μετακίνηση του διδακτικού προσωπικού, ο τύπος του χορηγούμενου τίτλου, η οργάνωση και λειτουργία του προγράμματος, η συγκρότηση συντονιστικού οργάνου, η γλώσσα διδασκαλίας και κάθε άλλο θέμα που κρίνεται αναγκαίο σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές της χώρας υποδοχής.

β) Α.Ε.Ι. της ημεδαπής μπορούν να συνεργάζονται με αναγνωρισμένα ομοταγή ιδρύματα της αλλοδαπής για την οργάνωση και λειτουργία κοινών Π.Μ.Σ. για χορήγηση Μ.Δ.Ε. Για τα κοινά αυτά Π.Μ.Σ. καταρτίζεται Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) μεταξύ των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων, στο οποίο καθορίζονται το αντικείμενο του προγράμματος, η διάρκεια της συνεργασίας, οι πηγές χρηματοδότησης, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα, η μετακίνηση του διδακτικού προσωπικού ή των φοιτητών, η χορήγηση ενιαίου τίτλου ή χωριστού τίτλου από κάθε ίδρυμα, ο τύπος του χορηγούμενου τίτλου, η συγκρότηση συντονιστικού οργάνου με αρμοδιότητες αντίστοιχες αυτών της ειδικής διατμηματικής επιτροπής των διδρυματικών προγραμμάτων της ημεδαπής, η γλώσσα ή οι γλώσσες διδασκαλίας ή συγγραφής και κάθε άλλο θέμα που κρίνεται αναγκαίο σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο της νομοθεσίας που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές κάθε συνεργαζόμενης χώρας. Τα ανωτέρω για το Ε.Π.Σ. ισχύουν και στην περίπτωση συνεργασίας για την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών. Με το Ε.Π.Σ. μπορούν να ορίζονται πλην των άλλων και τα επιστημονικά πεδία των διδακτορικών διατριβών.

γ) Τα Πανεπιστήμια της ημεδαπής μπορούν να συνεργάζονται με αναγνωρισμένα ομοταγή ιδρύματα της αλλοδαπής για την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών με συνεπίβλεψη.

δ) Το Ε.Π.Σ. καταρτίζεται από τα συνεργαζόμενα ιδρύματα, εγκρίνεται από τις Σ.Ε.Σ. αυτών και υποβάλλεται από τα Ελληνικά Ιδρύματα στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για την έκδοση υπουργικής απόφασης, με την οποία γίνεται η τελική έγκριση του προγράμματος, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου

6 του παρόντος νόμου.

ε) Στις περιπτώσεις εκπόνησης διδακτορικής διατριβής ορίζεται ένας επιβλέπων από κάθε συνεργαζόμενο ίδρυμα. Οι συνεπιβλέποντες συμμετέχουν στην προβλεπόμενη τριμελή συμβουλευτική επιτροπή. Τη διοικητική και οργανωτική ευθύνη της εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής αναλαμβάνει ένα εκ των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων, που ορίζεται στο Ε.Π.Σ. Η διαδικασία εκπόνησης της διατριβής γίνεται με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στη νομοθεσία της χώρας, το ίδρυμα της οποίας έχει τη διοικητική και οργανωτική ευθύνη. Στο ίδρυμα αυτό γίνεται και η τελική κρίση της διατριβής του υποψηφίου από την επταμελή εξεταστική επιτροπή του νόμου αυτού για την ελληνική πλευρά, ή την αντίστοιχη επιτροπή του ιδρύματος της αλλοδαπής, στην οποία συμμετέχουν όλοι οι συνεπιβλέποντες. Στην επταμελή εξεταστική επιτροπή μπορεί να συμμετέχουν εκτός από τους συνεπιβλέποντες της αλλοδαπής και ένα ή περισσότερα μέλη Δ.Ε.Π. που ορίζονται από το συνεργαζόμενο ίδρυμα της αλλοδαπής, εφόσον αυτό προβλέπεται στο Ε.Π.Σ. Στις περιπτώσεις αυτές μπορεί να χορηγείται ενιαίο διδακτορικό δίπλωμα, στο οποίο γίνεται μνεία των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων ή χωριστό διδακτορικό δίπλωμα για τους υποψηφίους κάθε χώρας, στο οποίο όμως γίνεται μνεία των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους που προβλέπονται στο Ε.Π.Σ.

στ) Μ.Δ.Ε. και Δ.Δ. που χορηγούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου αυτής θεωρούνται αυτοδικαίως ως ισότιμα με τα χορηγούμενα από τα συνεργαζόμενα ιδρύματα, στα οποία λειτουργούν τα κοινά Π.Μ.Σ.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ρυθμίζεται κάθε σχετικό με το άρθρο αυτό ζήτημα.

Άρθρο 11

Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα

1. α) Τα Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (Ε.Π.Ι.) είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), τα οποία τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και έχουν ως αντικείμενο την έρευνα σε μια καθορισμένη περιοχή της επιστήμης ή της τεχνολογίας. Τα Ε.Π.Ι. λειτουργούν στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων Τμημάτων του ίδιου ή άλλων Πανεπιστημίων και μπορούν να συνεργάζονται και με φορείς του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα και με επιστημονικές ενώσεις και συλλόγους της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Τα Ε.Π.Ι. δεν ανήκουν στο δημόσιο τομέα, όπως έχει οριοθετηθεί από τις κείμενες διατάξεις.

β) Η ίδρυση ενός Ε.Π.Ι. αποσκοπεί στην ενίσχυση των ερευνητικών δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται από τα Τμήματα των Πανεπιστημίων και τους Τομείς τους, όπως επίσης από τα

Εργαστήρια και τις Κλινικές. Ειδικότερα, η ίδρυση ενός Ε.Π.Ι. αποσκοπεί και στην ανάπτυξη ερευνητικών δραστηριοτήτων κυρίως διεπιστημονικού, διατμηματικού ή διαπανεπιστημιακού χαρακτήρα, περιφερειακής ή εθνικής εμβέλειας, ή σε περιοχές που αποτελούν εθνικές στρατηγικές επιλογές και προτεραιότητες ή στην ανάπτυξη ερευνητικών δραστηριοτήτων που απαιτούν υποδομές μεγάλης κλίμακας. Σε κάθε περίπτωση, η ίδρυση ενός Ε.Π.Ι. αποσκοπεί και στην ερευνητική υποστήριξη του επιτελούμενου εκπαιδευτικού έργου, ιδίως σε μεταπτυχιακό επίπεδο, με διασφάλιση αποτελεσματικής αλληλεπίδρασης μεταξύ μεταπτυχιακών σπουδών και έρευνας.

γ) Η ίδρυση ενός Ε.Π.Ι. εντάσσεται στο συνολικό στρατηγικό σχεδιασμό έρευνας του οικείου Πανεπιστημίου ή των συνεργαζόμενων Πανεπιστημίων.

δ) Στα Ε.Π.Ι. μπορεί να εκπονείται μέρος ή και το σύνολο της διπλωματικής εργασίας μεταπτυχιακών φοιτητών και της διδακτορικής διατριβής υποψήφιων διδασκτόρων. Στις περιπτώσεις αυτές, η Γ.Σ.Ε.Σ. του οικείου Τμήματος ή οι Γ.Σ.Ε.Σ. των συνεργαζόμενων με το Ε.Π.Ι. Τμημάτων δύνανται να αποφασίσουν τη συμμετοχή ενός (1) ερευνητή, που είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος, στις οικείες τριμελείς συμβουλευτικές επιτροπές και στις αντίστοιχες επταμελείς εξεταστικές επιτροπές.

2. Τα Ε.Π.Ι. ιδρύονται με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Για την ίδρυση Ε.Π.Ι. απαιτείται πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και έγκριση της Σ.Ε.Σ.

3. Στοιχεία κάθε πρότασης για την ίδρυση Ε.Π.Ι., τα οποία αναφέρονται και στο σχετικό προεδρικό διάταγμα, είναι ιδίως τα ακόλουθα:

α) Το αντικείμενο, ο σκοπός, οι στόχοι και η έδρα του.

β) Η σχέση του με τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών.

γ) Οι τομείς ανάπτυξης των ερευνητικών δραστηριοτήτων.

δ) Οι φορείς, τα συνεργαζόμενα νομικά και τυχόν φυσικά πρόσωπα και οι όροι συνεργασίας τους.

ε) Μελέτη σκοπιμότητας και βιωσιμότητας και έκθεση συμβατότητας με το στρατηγικό σχεδιασμό και τον ακαδημαϊκό-αναπτυξιακό προγραμματισμό του οικείου Πανεπιστημίου ή των συνεργαζόμενων Πανεπιστημίων.

στ) Η αρχική χρονική διάρκεια, η δυνατότητα ανανέωσης ή κατάργησης ανάλογα με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, οι χώροι και η υπάρχουσα ή αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή, καθώς και οι πηγές και το ύψος της χρηματοδότησης αναλυτικά.

ζ) Τα σχετικά με την οικονομική διαχείριση και τον οικονομικό έλεγχο των Ε.Π.Ι.

η) Τα προσόντα, οι διαδικασίες πλήρωσης και ο αριθμός των θέσεων του προσωπικού κατά κατηγορία και ειδικότητα, η αποζημίωση των μελών του Δ.Σ., οι αποδοχές του Διευθυντή και γενικά κάθε θέμα σχετικά με την οργάνωση, τη δομή και τη λειτουργία του Ε.Π.Ι.

4. α) Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορεί να χρηματοδοτεί βάσει κριτηρίων ποιότητας και των αποτελεσμάτων αξιολόγησης των οικείων Τμημάτων, σύμφωνα με το ν. 3374/2005, την ίδρυση και λειτουργία Ε.Π.Ι., τα οποία emπίπτουν σε συγκεκριμένες περιοχές της επιστήμης ή της τεχνολογίας, που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και ανακοινώνονται στα Πανεπιστήμια.

β) Τα Ε.Π.Ι. υποχρεούνται να καταβάλλουν στα Πανεπιστήμια, με τα οποία είναι συνδεδεμένα, ποσοστό των ετήσιων εσόδων τους από τις χρηματοδοτήσεις των κάθε είδους ερευνητικών δραστηριοτήτων τους, εκτός εκείνων που προέρχονται από κρατική ή κοινοτική επιχορήγηση ή αφορούν στις υποδομές τους ή δίνονται ειδικά στο Ε.Π.Ι. για τη χορήγηση υποτροφιών. Το εν λόγω ποσοστό, το οποίο δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο του 15% των ετήσιων εσόδων τους, καθορίζεται με απόφαση της Σ.Ε.Σ. κάθε ιδρύματος, λαμβανομένου υπόψη κατά πόσο το Ε.Π.Ι. χρησιμοποιεί ή όχι υποδομές του οικείου Πανεπιστημίου. Το ανωτέρω ποσό, που καταβάλλεται από τα Ε.Π.Ι. στα συνδεδεμένα ιδρύματα, κατατίθεται ετησίως στους Ειδικούς Λογαριασμούς Κονδυλίων Έρευνας των οικείων ιδρυμάτων.

γ) Σε περίπτωση διάλυσης του Ε.Π.Ι., μετά την εκκαθάριση τα περιουσιακά του στοιχεία καταγράφονται από τριμελή επιτροπή, στην οποία προεδρεύει ο Αντιπρύτανης Οικονομικών Υποθέσεων του οικείου ιδρύματος και μετέχουν δύο υπάλληλοι της οικονομικής υπηρεσίας του ιδρύματος, οριζόμενοι από αυτόν. Τα εναπομένοντα περιουσιακά στοιχεία περιέρχονται στο οικείο ίδρυμα.

δ) Τα Ε.Π.Ι. μπορούν να χρηματοδοτούνται από οποιονδήποτε φορέα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, να συμμετέχουν σε χρηματοδοτήσεις που προβλέπονται στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α.) και να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Στο πλαίσιο των σχετικών διατάξεων της ισχύουσας εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας, τα ως άνω νομικά πρόσωπα αυτά μπορούν επίσης να αναθέτουν

απευθείας σε Ε.Π.Ι. έναντι αμοιβής έργο παροχής αγαθών, υπηρεσιών ή προϊόντων εφαρμοσμένης έρευνας. Για την ανάθεση καταρτίζεται αμοιβαίες υποχρεώσεις και τα δικαιώματα μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών.

5. α) Το Ε.Π.Ι. διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) που αποτελείται από:

αα) Τον Διευθυντή του Ε.Π.Ι. ββ) Τρία (3) μέλη Δ.Ε.Π. κάθε Τμήματος που συμμετέχει στο Ε.Π.Ι., του ίδιου ή του συγγενέστερου γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο που καλύπτει το Ε.Π.Ι., τα οποία ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του οικείου ή των οικείων Τμημάτων τα οποία συμμετέχουν ενεργά στα ερευνητικά προγράμματα του Ινστιτούτου. Σε περίπτωση συνεργασίας τριών (3) ή περισσότερων

Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Πανεπιστημίου για την ίδρυση Ε.Π.Ι., κάθε Τμήμα συμμετέχει στο Δ.Σ. με ένα (1) ή δύο (2) το πολύ μέλη Δ.Ε.Π., όπως καθορίζεται εκάστοτε με το προεδρικό διάταγμα ίδρυσής του αγ) Έναν (1) εκπρόσωπο κάθε φορέα που συμμετέχει στο Ε.Π.Ι. αδ) Έναν (1) ερευνητή του Ε.Π.Ι.

β) Η θητεία του Δ.Σ. είναι τετραετής.

6. α) Το Δ.Σ. αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά στη διοίκηση και τη λειτουργία του Ινστιτούτου, στη διαχείριση της περιουσίας, στη διάθεση των πόρων του και γενικά για κάθε ενέργεια που σχετίζεται με την εκπλήρωση των σκοπών του κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο προεδρικό διάταγμα ίδρυσης και τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του.

β) Η Γ.Σ.Ε.Σ. του οικείου ή των οικείων ιδρυμάτων ορίζει τη διαδικασία προκήρυξης, κρίσης και επιλογής και διορίζει έναν καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή ενός από τα Τμήματα που συμμετέχουν στο Ινστιτούτο ως Διευθυντή του Ε.Π.Ι. με τετραετή θητεία, ύστερα από πρόταση των Γ.Σ.Ε.Σ. των συνεργαζόμενων Τμημάτων, ο οποίος και προεδρεύει στο Δ.Σ. Με την ίδια απόφαση ορίζεται το μέλος Δ.Σ. που θα αναπληρώνει τον Διευθυντή σε περίπτωση κωλύματος. Ο Διευθυντής ασκεί τις αρμοδιότητες που του ανατίθενται από το Δ.Σ. και τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Ε.Π.Ι. Ο κατά τα ανωτέρω οριζόμενος Διευθυντής πρέπει να είναι επιστήμονας αναγνωρισμένου κύρους, να έχει πείρα και ερευνητική δραστηριότητα σε τομείς που εντάσσονται στις δραστηριότητες του Ινστιτούτου και γενικά να έχει ερευνητικό και επιστημονικό έργο με διεθνή αναγνώριση. Η θητεία των μελών του Δ.Σ. μπορεί να ανανεώνεται με την ίδια διαδικασία.

γ) Για τη συγκρότηση του Δ.Σ. και για το διορισμό του Διευθυντή εκδίδεται σχετική διαπιστωτική απόφαση του οικείου Πρύτανη, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σε περίπτωση συνεργασίας δύο ή περισσότερων Πανεπιστημίων για την ίδρυση Ε.Π.Ι., με το ιδρυτικό προεδρικό διάταγμα καθορίζεται το ίδρυμα εκείνο, η Γ.Σ.Ε.Σ. του οποίου διορίζει τον Διευθυντή από μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Πανεπιστημίου και με απόφαση του Πρύτανη του οποίου γίνονται η συγκρότηση του

Δ.Σ. και ο διορισμός του Διευθυντή.

7. α) Εντός εξαμήνου από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόφασης του Πρύτανη για τη συγκρότηση του Δ.Σ. και το διορισμό του Διευθυντή εκδίδεται ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας του Ε.Π.Ι. με απόφαση του Δ.Σ. και έγκριση της Γ.Σ.Ε.Σ.

β) Το ερευνητικό και άλλο έργο των Ε.Π.Ι. υπόκειται σε αξιολόγηση σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3374/2005, με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων που προβλέπονται για την αξιολόγηση επί μέρους ερευνητικών προγραμμάτων.

γ) Ανεξάρτητα από τις κατά το προηγούμενο εδάφιο διαδικασίες αξιολόγησης τα Ε.Π.Ι. υποχρεούνται να υποβάλλουν προς το Τμήμα, τη Σύγκλητο και το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους πλήρη απολογισμό του ερευνητικού και άλλου έργου που επιτελέστηκε από αυτά. Ο σχετικός απολογισμός κοινοποιείται στη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του οικείου Πανεπιστημίου και δημοσιεύεται στο διαδικτυακό τόπο του ιδρύματος.

8. α) Το προσωπικό των Ε.Π.Ι. διακρίνεται σε ερευνητικό, τεχνικό και διοικητικό. Στο τεχνικό προσωπικό περιλαμβάνονται ειδικοί τεχνικοί που κατέχουν πτυχίο Α.Ε.Ι. και διαθέτουν ειδικές γνώσεις και εμπειρία σε θέματα υποδομής και υποστήριξης της έρευνας και της τεχνολογίας.

β) Το διοικητικό προσωπικό προσλαμβάνεται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

γ) Οι θέσεις του ερευνητικού, τεχνικού και διοικητικού προσωπικού των Ε.Π.Ι. μπορούν να πληρούνται με αποσπάσεις μόνιμων τεχνικών ή διοικητικών υπαλλήλων, ειδικών επιστημόνων ή ερευνητών από υπηρεσίες του Δημοσίου ή από ν.π.δ.δ. ή ν.π.ι.δ. του ευρύτερου δημόσιου τομέα, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου οργάνου διοίκησης και του οικείου

φορέα εκπροσώπησής του και αίτηση του ενδιαφερομένου. Η μισθοδοσία και οι εργοδοτικές εισφορές για τους αποσπασμένους υπαλλήλους καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του Ε.Π.Ι. Οι αποσπάσεις γίνονται μόνο για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει την πενταετία.

9. Με απόφαση του Δ.Σ. του Ε.Π.Ι. δύναται να χορηγούνται υποτροφίες σε συνεργαζόμενους με το Ε.Π.Ι. μεταπτυχιακούς φοιτητές για την εκπόνηση Μ.Δ.Ε. ή Δ.Δ.

10. α) Τα υφιστάμενα κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού Ε.Π.Ι. απαιτείται απαραιτήτως να έχουν ολοκληρώσει τις διαδικασίες αξιολόγησής τους εντός δύο (2) ετών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σε αντίθετη περίπτωση καταργείται το Ε.Π.Ι.

β) Τα Ε.Π.Ι. τα οποία υφίστανται κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου λειτουργούν για δύο (2) χρόνια από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Εντός του χρόνου αυτού πρέπει υποχρεωτικώς να προσαρμοσθούν στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

γ) Το υπηρετούν διοικητικό προσωπικό κάθε κατηγορίας των ήδη λειτουργούντων Ε.Π.Ι., σε περίπτωση καταργήσεως αυτών, μεταφέρεται υποχρεωτικά στο Α.Ε.Ι. με

το οποίο είναι συνδεδεμένο το Ε.Π.Ι. ή σε άλλα Α.Ε.Ι. ή στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Άρθρο 12

Καταργούμενες διατάξεις – Μεταβατικές ρυθμίσεις

1. Δίδακτρα που έχουν καταβληθεί ή καταβάλλονται για Π.Μ.Σ. που συστήθηκαν με βάση το ν. 2083/1992 (ΦΕΚ 159 Α'), και αμοιβές ή αποζημιώσεις που καταβλήθηκαν ή καταβάλλονται για τη λειτουργία των Π.Μ.Σ. σε μέλη Δ.Ε.Π. και στο διοικητικό προσωπικό του οικείου ή άλλων Α.Ε.Ι., δεν αναζητούνται και εξακολουθούν να εισπράττονται ή να καταβάλλονται νομίμως, εφόσον υπήρξαν σχετικές αποφάσεις της Σ.Ε.Σ. ή της Συγκλήτου του οικείου ή των οικείων Α.Ε.Ι., προκειμένου περί διαπανεπιστημιακών Π.Μ.Σ., ή τα δίδακτρα και οι αμοιβές ή αποζημιώσεις αυτές περιλαμβάνονται στις σχετικές ιδρυτικές-εγκριτικές υπουργικές αποφάσεις.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 4 του ν. 3187/2003 (ΦΕΚ 233 Α'), όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 3 του ν. 3413/2005 (ΦΕΚ 278 Α'), από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 10, 11, 12, 13, 14 παρ. 1 και 17 του ν. 2083/1992, όπως ίσχυαν, το άρθρο 23 του ν. 3404/2005, καθώς και κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που είναι αντίθετη στις διατάξεις του παρόντος νόμου ή αφορά σε θέματα που ρυθμίζονται διαφορετικά από αυτόν. Οι διατάξεις όμως αυτές εξακολουθούν να ισχύουν για τους ήδη εγγεγραμμένους μεταπτυχιακούς φοιτητές σε Π.Μ.Σ. και για τους υποψήφιους διδάκτορες που έχουν ήδη γίνει δεκτοί πριν τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και σε κάθε περίπτωση το ανώτερο για μια τριετία από την έναρξη ισχύος του.

3. Τα ήδη υφιστάμενα Π.Μ.Σ. στα Πανεπιστήμια και τα Π.Μ.Σ. σύμπραξης των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. με Πανεπιστήμια της ημεδαπής ή της αλλοδαπής παύουν να λειτουργούν, εάν εντός δύο (2) ετών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δεν έχουν προσαρμοσθεί στις διατάξεις του.

4. Οι μεταπτυχιακοί τίτλοι σπουδών της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας, που χορηγούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 2194/1994 (ΦΕΚ 34 Α') και της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 2517/1997 (ΦΕΚ 160 Α'), διάρκειας ενός (1) ή δύο (2) ετών ανάλογα με το πρόγραμμα, είναι ισότιμοι προς τους μεταπτυχιακούς τίτλους ειδικεύσεως των Α.Ε.Ι. Το πρόγραμμα σπουδών της Σχολής υπόκειται σε αξιολόγηση κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3374/2005, εντός διετίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Σε αξιολόγηση υπόκειται επίσης κάθε νέο πρόγραμμα σπουδών ή παράταση λειτουργούντος προγράμματος σπουδών εντός διετίας από την έγκρισή του ή από την έγκριση της παράτασής του.

5. Στο τέλος της παραγράφου 22 του άρθρου 28 του ν. 2083/1992 προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο που έχει ως εξής: «Στην περίπτωση αυτή, η θητεία του διευθυντή αυτού λήγει με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος, με την οποία η διεύθυνση της κλινικής ή του εργαστηρίου ανατίθεται σε μέλος Δ.Ε.Π. που έχει διοριστεί στο μεταξύ στη βαθμίδα του καθηγητή του αντίστοιχου γνωστικού αντικειμένου και ανήκει στον οικείο τομέα ή στο οικείο τμήμα.»

**Β. ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ**

Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

Έχοντας υπόψη τις διατάξεις:

1. Του άρθρου 5 ιδίως παρ. 3 ζ του Ν. 2083/92 (Α' 159).
2. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτή δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (άρθρο 29Α του Ν. 1558/85, όπως αυτό προσετέθη με το άρθρο 27 του Ν. 2081/92 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 παρ. 2α του Ν. 2469/97 (Α' 38).
3. Την απόφαση της Συγκλήτου του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (συνεδρίαση 287/17.12.2001), αποφασίζουμε:
«Εγκρίνουμε μέρος του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών σχετικά με τις μεταπτυχιακές σπουδές, ως ακολούθως:

**«ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ»**

Άρθρο 1

Η οργάνωση και λειτουργία των Π.Μ.Σ. του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών διέπεται από τις διατάξεις των Νόμων 2083/92 άρθρ. 10-14, 2327/95 άρθρο 6 παρ. 2, 2454/97 άρθρο 6 και 2916/01 άρθρο 5 παρ. 12γ όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν.

Άρθρο 2

Τα όργανα για την λειτουργία των Π.Μ.Σ. είναι τα προβλεπόμενα από τις σχετικές διατάξεις.

Άρθρο 3

1. Τα μαθήματα που διδάσκονται διακρίνονται σε υποχρεωτικά ή και σε κατ' επιλογήν που επιλέγονται από κατάλογο μαθημάτων που προβλέπονται στην εγκριτική απόφαση του προγράμματος. Επίσης δύνανται να πραγματοποιούνται Σεμινάρια και Πρακτική Εξάσκηση.
2. Για κάθε ακαδημαϊκό έτος προκηρύσσεται από τα Τμήματα ο οριζόμενος από αυτά αριθμός θέσεων μεταπτυχιακών φοιτητών σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν εκάστοτε.
3. Οι σχετικές αιτήσεις με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται εντός συγκεκριμένης προθεσμίας στις Γραμματείες των Τμημάτων που προκηρύσσουν τις θέσεις.

Άρθρο 4

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές συμμετέχουν στη Σύγκλητο και στη Σύγκλητο Ειδικής Σύνθεσης, καθώς και στις Γ.Σ. των Τμημάτων και στις Γ.Σ.Ε.Σ., του Δ.Σ. των Τομέων. Συμμετέχουν επίσης στις εκλογές των Πρυτανικών αρχών και των Προέδρων Τμημάτων που ανήκουν με τα εκάστοτε προβλεπόμενα ποσοστά. Οι εκπρόσωποι των μεταπτυχιακών φοιτητών στα όργανα που συμμετέχουν υποδεικνύονται από τον σύλλογό τους.

Άρθρο 5

1. Οι Οδηγοί των προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών και των Διατμηματικών Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών σπουδών που εκδίδονται από τα αντίστοιχα αρμόδια όργανα των Τμημάτων πρέπει να είναι σύμφωνοι με τον παρόντα Κανονισμό, να μην αντίκεινται στις κείμενες διατάξεις και να ρυθμίζουν ειδικότερα για κάθε Τμήμα θέματα.
2. Οι ανωτέρω Οδηγοί υποβάλλονται για έγκριση ή αναθεώρηση στις Ειδικές Διατμηματικές Επιτροπές (Ε.Δ.Ε) προκειμένου για διατμηματικές μεταπτυχιακές σπουδές και στις Γ.Σ.Ε.Σ. μέσα στον μήνα Απρίλιο εκάστου έτους.

3. Οι νέοι Οδηγοί Μ.Σ. εγκρίνονται μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του μηνός Μαΐου εκάστου έτους και παραδίδονται στην Πρυτανεία προς έλεγχο και εκτύπωση.
4. Η εκτύπωση των Οδηγών πρέπει να ολοκληρώνεται μέσα στο χρονικό διάστημα Μαΐου-Ιουλίου, ώστε να περιέρχονται στα Τμήματα πριν από την έναρξη του νέου Ακαδημαϊκού έτους.

Άρθρο 6

1. Σε όλα τα προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών γίνονται κατ' αρχήν δεκτοί ως υποψήφιοι μετά από σχετική προκήρυξη:
  - α) Απόφοιτοι του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών και άλλων Γεωπονικών Τμημάτων Πανεπιστημίων ή ΤΕΙ της χώρας.
  - β) Απόφοιτοι Ανωτάτης Εκπαίδευσης της χώρας, κυρίως θετικής ή οικονομικής κατεύθυνσης.
  - γ) Απόφοιτοι Α.Ε.Ι. του εξωτερικού, κυρίως θετικής ή οικονομικής κατεύθυνσης με σπουδές αναγνωρισμένες και ισότιμες Ελληνικών Α.Ε.Ι.
  - δ) Οι κατά τον χρόνο υποβολής των σχετικών αιτήσεων τελειοφοίτοι των προαναφερομένων Ιδρυμάτων, εφόσον κατά τον χρόνο της κρίσης για επιλογή των υποψηφίων προσκομίσουν τα αντίστοιχα πτυχία των ή αντίστοιχες βεβαιώσεις των οικείων Ιδρυμάτων ότι περάτωσαν με επιτυχία τις πτυχιακές τους εξετάσεις. Στην τελευταία περίπτωση, το πτυχίο τους προσκομίζεται στο ίδρυμα εντός (15) ημερών από την ημερομηνία της χορήγησής του.
2. Προϋπόθεση εγγραφής σε προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι η κατοχή της γνώσης του αναγκαίου επιστημονικού υποβάθρου, που περιέχει ένα σύνολο προαπαιτούμενων προπτυχιακών μαθημάτων που καλύπτουν το ευρύτερο επιστημονικό αντικείμενο των Τμημάτων που χορηγούν το Μ.Δ.Ε.
3. Τα ανωτέρω αποδεικνύονται είτε με αναλυτικά περιεχόμενα προηγούμενων σπουδών και υπομνήματα σταδιοδρομίας του μεταπτυχιακού φοιτητή, είτε με προεγγραφή του για παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση σε μαθήματα του πενταετούς κύκλου σπουδών του Γεωπονικού Πανεπιστημίου που καθορίζει το αρμόδιο όργανο εκάστου Τμήματος.
4. Λαμβάνονται υπόψη (συμπληρωματικά) και:
  - α) Ο γενικός βαθμός του πτυχίου.
  - β) Η βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα τα σχετικά με το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών.
  - γ) Η επίδοση σε διπλωματική εργασία, όπου προβλέπεται, στο προπτυχιακό επίπεδο.
  - δ) Η τυχόν ερευνητική δραστηριότητα του υποψηφίου.
  - ε) Η χρήση Η/Υ.
  - στ) Οι συστατικές επιστολές.
  - ζ) Το αποτέλεσμα της γραπτής δοκιμασίας των υποψηφίων Μ.Φ. στις εξετάσεις γενικών γνώσεων προπτυχιακού επιπέδου σε τρία (3) το πολύ μαθήματα που ορίζει η Γ.Σ.Ε.Σ. ή η Ε.Δ.Ε. Από τις διατάξεις αυτές δεν εξαιρούνται αυτοί, οι οποίοι έχουν προηγουμένως υποβληθεί επιτυχώς στις εξεταστικές δοκιμασίες του Ι.Κ.Υ., οι οποίοι υποχρεούνται επίσης να ακολουθήσουν την ως άνω διαδικασία επιλογής των εισακτέων στα Π. Μ.Σ.
  - η) Γενική προϋπόθεση επιλογής των υποψηφίων Μ.Φ. είναι η επαρκής γνώση μιας ξένης γλώσσας και κατά προτίμηση της Αγγλικής.
  - θ) Στην προκήρυξη μπορεί να περιλαμβάνεται και μία δεύτερη ξένη γλώσσα κατά προτίμηση η Γαλλική, Γερμανική και η Ιταλική.
  - ι) Ο βαθμός και ο τρόπος διαπίστωσης της επάρκειας γνώσης της ξένης γλώσσας καθορίζεται στην σχετική προκήρυξη.
    - ια) Συνέντευξη.
    - ιβ) Οι αλλοδαποί θα πρέπει να κατέχουν την Ελληνική γλώσσα, που αποδεικνύεται με πτυχίο ή μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών Ελληνικού Α.Ε.Ι. ή Απολυτήριο Ελληνικού Λυκείου ή εξαταξίου Γυμνασίου ή πιστοποιητικό ελληνομάθειας από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
    - ιγ) Τυχόν υποτροφίες του Ι.Κ.Υ.
4. Ο συντελεστής βαρύτητας για κάθε μια από τις ανωτέρω περιπτώσεις καθορίζεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης ή της Ε.Δ.Ε. κάθε Τμήματος.

Άρθρο 7

1. Ως γλώσσα διδασκαλίας στα Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών καθορίζεται η Ελληνική.
2. Σε ειδικές περιπτώσεις μπορεί στην εγκριτική Υπουργική Απόφαση του Προγράμματος να προβλεφθεί ως γλώσσα διδασκαλίας και η Αγγλική Γλώσσα για αλλοδαπούς φοιτητές και διδάσκοντες.

Άρθρο 8

1. Οι διδάσκοντες καθορίζονται στην εγκριτική Υπουργική Απόφαση του προγράμματος σε συμφωνία με τα οριζόμενα στην παρ. 3α του άρθρου 12 του Ν. 2083/1992.
2. Η παρακολούθηση των μαθημάτων, η συμμετοχή στις συναφείς εκπαιδευτικές δραστηριότητες του άρθρου 38, και οι εργασίες των Μ.Φ. είναι υποχρεωτικές.
Σε περίπτωση που συντρέχει εξαιρετικά σοβαρός και τεκμηριωμένος λόγος αδυναμίας παρουσίας Μ.Φ. είναι δυνατόν να δικαιολογηθούν απουσίες, ο μέγιστος αριθμός των οποίων δεν μπορεί να υπερβεί το 1/5 των μαθημάτων που πραγματοποιήθηκαν.
3. Σε περίπτωση αποτυχίας Μ.Φ. ή υπέρβασης του ορίου απουσίας αυτός έχει το δικαίωμα να επαναλάβει το μάθημα, άπαξ, σε επόμενη περίοδο.

Άρθρο 9

1. Η βαθμολογία στα μαθήματα γίνεται στην κλίμακα 0-10 με βάση επιτυχίας κατ' ελάχιστον το 6.
2. Ο βαθμός του μαθήματος προκύπτει από την τελική εξέταση, αλλά και από ασκήσεις και λοιπές εργασίες που διεξάγονται κατά τη διάρκεια του μαθήματος με σχετική βαρύτητα που καθορίζεται σε κάθε μάθημα από τον αρμόδιο διδάσκοντα και δεν μπορεί να είναι ανώτερη του 30% του συνολικού βαθμού του μαθήματος.
Τα αποτελέσματα εκδίδονται από τους διδάσκοντες εντός 10 ημερών από τη διεξαγωγή της τελικής εξέτασης.
3. Η ανάπτυξη και υποστήριξη της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας ή Μεταπτυχιακής Διατριβής γίνεται από το φοιτητή σε ανοικτό ακροατήριο και η εξέταση πραγματοποιείται από Πενταμελή Εξεταστική Επιτροπή μελών Δ.Ε.Π., από τα οποία το ένα είναι ο Επιβλέπων Καθηγητής, και δύο μέλη της Σ.Ε. Η επιλογή των άλλων δύο μελών της εξεταστικής επιτροπής γίνεται από την Γ.Σ.Ε.Σ. ή την Ε.Δ.Ε., μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής, με βασικό κριτήριο τη συγγένεια του γνωστικού τους αντικείμενου με το πεδίο έρευνας του θέματος και σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 3α και 5β του Ν. 2083/92. Η βαθμολόγηση της διατριβής γίνεται με την κλίμακα 0-10 με προβιβασμό βαθμό ίσο τουλάχιστον με έξι και μισό (6,5). Σε περίπτωση αποτυχίας, ο φοιτητής μπορεί να επανεξετασθεί για μια ακόμη φορά όχι νωρίτερα από 3 μήνες ούτε αργότερα από έξι μήνες από την προηγούμενη εξέταση. Σε περίπτωση δεύτερης αποτυχίας ο φοιτητής διαγράφεται από το πρόγραμμα μετά από απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.
4. Ο τελικός βαθμός του Μ.Δ.Ε. θα προκύπτει από το βαθμό των μεταπτυχιακών μαθημάτων και τον βαθμό της Διπλωματικής Εργασίας ή Μεταπτυχιακής Διατριβής. Ο μέσος όρος βαθμολογίας όλων των μαθημάτων θα πολλαπλασιάζεται επί 2/3 και ο βαθμός της διατριβής επί 1/3.
5. Για την απονομή του Μ.Δ.Ε. απαιτείται προαγωγικός βαθμός σε όλα τα μεταπτυχιακά μαθήματα και στη μεταπτυχιακή εργασία.
6. Αν τούτο δεν επιτευχθεί μέσα στην προβλεπόμενη προθεσμία ο Μ.Φ. δικαιούται απλού πιστοποιητικού επιτυχούς παρακολούθησης των μαθημάτων όπου έλαβε προαγωγικό βαθμό και αποχωρεί.
7. Η τελική εκτίμηση της επιτυχούς ή μη επίδοσης του φοιτητή στη διπλωματική εργασία γίνεται από τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής.

Άρθρο 10

1. Κάθε Μ.Φ. υποχρεούται να εκπονήσει Διπλωματική εργασία ερευνητικού ή συνθετικού περιεχομένου η οποία ορίζεται σε συνεργασία με τον Επιβλέποντα Καθηγητή.
Δεν είναι δυνατόν να ορισθεί επιβλέπων ο ίδιος Καθηγητής για περισσότερους των 4 φοιτητών.
Το θέμα της εργασίας εγκρίνεται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης ή την Ε.Δ.Ε., του οικείου Τμήματος μετά από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής.
2. Σε περίπτωση αποτυχίας ο φοιτητής μπορεί να επανεξετασθεί για μία ακόμη φορά ενώπιον της αυτής Επιτροπής μετά από πάροδο τριών (3) μηνών και όχι αργότερα των έξι (6) μηνών.
Σε περίπτωση δεύτερης αποτυχίας ο φοιτητής διαγράφεται από το πρόγραμμα μετά από απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.
3. Στην Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος ή στην Ε.Δ.Ε. και σε δημόσια συνεδρίαση αναγιγνώσκεται το πρακτικό της επιτυχούς εξέτασης της Επιτροπής. Ο υποψήφιος καλείται να αναγνώσει την σχετική καθομολόγηση και ο παριστάμενος Πρύτανης ή ο νόμιμος αναπληρωτής του αναγορεύει τον υποψήφιο και απονέμει τον σχετικό τίτλο.
Το Μ.Δ.Ε. υπογράφεται από τον Πρύτανη, τον Πρόεδρο του Τμήματος και τον Προϊστάμενο Γραμματείας του Γ.Π.Α. και σφραγίζεται με την μεγάλη σφραγίδα του Ιδρύματος. Σε περίπτωση

διατμηματικού Μ.Δ.Ε. αυτό υπογράφεται από τους Προέδρους των συμμετεχόντων Τμημάτων και από τον Πρόεδρο της Ε.Δ.Ε. και εάν είναι Διαπανεπιστημιακό Μ.Δ.Ε. από τους Πρυτάνεις των συμμετεχόντων ΑΕΙ.

Άρθρο 11

Οι υποψήφιοι διπλωματούχοι του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης που περατώνουν επιτυχώς την όλη διαδικασία δοκιμασίας, δίδουν προ της αναγορεύσεώς τους, την ως έπεται καθομολόγηση ανατείνοντας το δεξί χέρι...

«Του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης περί των Γεωπονικών Επιστήμων αξιωθείς, όρκον προ του Πρυτάνεως ομνύω και πίστιν καθομολογώ την δε

Θα υπηρετήσω εις την ζώην μου την επιστήμην ταύτην μητέρα και τροφόν πάσης επιστήμης και τέχνης και παντός πολιτισμού με κοσμιότητα ηθών και σεμνότητα τρόπων και με όσην μοι είναι δυνατόν ενθερμότεραν αφοσίωσιν. Θα την προαγάω επί το τελειότερον και θα την αγλαΐσω επί το λαμπρότερον δια την ολονέν επί περισσοτέρους εξάπλωσιν του θείου φωτός της αληθείας και θ' αποφύγω να επιδεικνύω κενόσοφον προπέτειαν, αντιστρατευόμενος εις τας ορθάς διδασκαλίας των άλλων και να διδάσκω αντίθετα των όσων ο ίδιος καλώς πιστεύω, καπηλεύων την επιστήμην ή καταισχύνων του επιστήμονος το υψηλόν λειτούργημα. Εις την επίσημον της ώρας ταύτης υπόσχεσιν μου είθε να μου είναι ο Θεός αρωγός καθ' όλην μου την ζώην».

Άρθρο 12

Για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος του Γεωπονικού Πανεπιστημίου απαιτείται κατ' αρχήν αίτηση, η οποία υποβάλλεται εντός μηνός από την απονομή του Μ.Δ.Ε., για θέση υποψηφίου διδάκτορα κατόχου διπλώματος μεταπτυχιακής ειδίκευσης με βαθμό τουλάχιστον 7.

1. Ειδικότερες προϋποθέσεις και η σχετική διαδικασία καθορίζονται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις στους Οδηγούς μεταπτυχιακών σπουδών που προβλέπονται από το άρθρο 5 του παρόντος Γενικού Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών.

2. Η τελική κρίση, θετική ή αρνητική χωρίς βαθμολογία ή ιδιαίτερη διάκριση, της διδακτορικής διατριβής γίνεται από την προβλεπόμενη από το άρθρο 12 (παρ. 5β) του Ν. 2083/1992 επταμελής επιτροπή. Η επταμελής εξεταστική επιτροπή οφείλει να τηρεί πρακτικά στα οποία περιέχονται απαραίτητως και οι γνώμες όλων των μελών της για την πρωτοτυπία της κρινόμενης διατριβής και για τη συμβολή της στην προαγωγή της επιστήμης. Κατά την αξιολόγηση μίας διδακτορικής διατριβής κρίνεται το κατά πόσο αυτή είναι πρωτότυπη και προάγει την επιστήμη, όπως επίσης και το κατά πόσο συνίσταται στη συστηματική έρευνα ορισμένου ειδικού θέματος που παρουσιάζει επιστημονική ενόχτητα, αυτοτέλεια και αρτιότητα. Προς τούτο απαιτείται η αναφορά στη διατριβή των πηγών και της ειδικής βιβλιογραφίας που χρησιμοποίησε ο συγγραφέας, ώστε να είναι εφικτή η διάγνωση της αυθεντικότητας όσων αναπτύσσονται στη διατριβή, η αξιολόγηση της επιστημονικής προσωπικής συνεισφοράς του συγγραφέα σε έκταση και σε βάθος και η διαμόρφωση της κρίσης περί του εάν η διατριβή αποτελεί πράγματι πρωτότυπη επιστημονική εργασία και προάγει την επιστήμη. Ειδική αιτιολόγηση απαιτείται και στις περιπτώσεις αρνητικής κρίσης μιας διατριβής.

3. Η απονομή του Διδακτορικού Διπλώματος πρέπει να γίνει μετά τη συμπλήρωση τουλάχιστον 2ετίας, εφόσον ο υποψήφιος διδάκτορας κατέχει σχετικό Μεταπτυχιακό Τίτλο Ειδίκευσης και δεν μπορεί να ξεπερνά την 5ετία, από τον ορισμό του θέματος.

4. Το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο απονέμει:

α) Στους Γεωπόνους κατόχους Μ.Δ.Ε. ή ισοτίμου διπλώματος, διδακτορικό τίτλο των Γεωπονικών Επιστημών.

β) Στους πτυχιούχους μη Γεωπόνους κατόχους Μ.Δ.Ε. ή ισοτίμου διπλώματος, τον διδακτορικό τίτλο του Γεωπονικού Πανεπιστημίου

5. Το διδακτορικό δίπλωμα υπογράφεται από τον Πρύτανη, τον Πρόεδρο του Τμήματος και τον Προϊστάμενο Γραμματείας του Γ.Π.Α. και σφραγίζεται με την μεγάλη σφραγίδα του Ιδρύματος. Στην περίπτωση διατμηματικού προγράμματος ισχύει το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 46 του παρόντος.

6. Οι υποψήφιοι διδάκτορες που περατώνουν επιτυχώς την όλη διαδικασία δοκιμασίας δίδουν προ της αναγορεύσεώς τους την ως έπεται καθομολόγηση ανατείνοντας το δεξί χέρι:

«Επειδή το σεπτόν Γεωπονικόν Πανεπιστήμιον των Αθηνών εις τους διδάκτορας των Γεωπονικών Επιστημών ή του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών έστερξε να δεχθή και με κατατάξη καθομολογώ ενώπιόν του δημοσία, ταύτην την επίσημον υπόσχεσιν. Θα υπηρετήσω εις την ζώην μου

την επιστήμην ταύτην μητέρα και τροφόν πάσης επιστήμης και τέχνης και παντός πολιτισμού με κοσμιότητα ηθών και σεμνότητα τρόπων και με όσην μοι είναι δυνατόν ενθερμότεραν αφοσίωσιν. Θα την προαγάγω επί το τελειότερον και θα την αγλαΐσω επί το λαμπρότερον δια την ολονέν επί περισσοτέρους εξάπλωσιν του θείου φωτός της αληθείας. Και θ' αποφεύγω να επιδεικνύω κενόσοφον προπέτειαν, αντιστρατευόμενος εις τας ορθάς διδασκαλίας των άλλων και να διδάσκω αντίθετα των όσων καλώς πιστεύω, κατηλεύων την επιστήμην ή καταισχύων τον επιστήμονος το υψηλόν λειτούργημα. Εις την επίσημον της ώρας ταύτης υπόσχεσίν μου είθε να μου είναι ο Θεός αρωγός καθ' όλην μου την ζωήν».

Άρθρο 13

Η Υπεύθυνη Υπηρεσία διοικητικής υποστήριξης των μεταπτυχιακών σπουδών κάθε Τμήματος καλύπτει κατά κύριο λόγο τις δράσεις των προγραμμάτων Μ.Σ. του Τμήματος με έμφαση στις ακόλουθες:

- 1) Διαδικασία προκήρυξης θέσεων μεταπτυχιακών θέσεων
- 2) Παραλαβή δικαιολογητικών υποψηφίων
- 3) Εγγραφή, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής Μ.Φ.
- 4) Σύνταξη καταλόγου εγγραφόμενων Μεταπτυχιακών Φοιτητών σε προγράμματα και μαθήματα
- 5) Τήρηση καρτέλας και ενημέρωση αυτής κατά φοιτητή κατά τη διάρκεια σπουδών του
- 6) Σύνταξη ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων και εξετάσεων
- 7) Έκδοση σχετικών πιστοποιητικών και βεβαιώσεων σπουδών στους φοιτητές που χορηγούνται μετά από αίτησή τους
- 8) Παροχή πάσης φύσεως πληροφοριών στους ενδιαφερομένους
- 9) Διαδικασία απονομής τίτλων και παράδοση πλήρους φακέλου στην αρμόδια Διεύθυνση του Ιδρύματος
- 10) Ο Γραμματέας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών σπουδών ορίζεται από το Πρυτανικό Συμβούλιο μετά από πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. ή Ε.Δ.Ε. και είναι διοικητικός υπάλληλος του Ιδρύματος με προσόντα Γραμματέως Τμήματος ή ο Γραμματέας Τμήματος.

Άρθρο 14

1. Θέματα που δεν προβλέπονται στην εγκριτική απόφαση του προγράμματος και τον παρόντα γενικό κανονισμό μεταπτυχιακών σπουδών ρυθμίζονται από τα αρμόδια όργανα σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
2. Το Κεφάλαιο Ζ' «ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ» της Β1/3/2.3.1990 υπουργικής απόφασης «Έγκριση του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών» καταργείται.
3. Το άρθρο 47 του Κεφαλαίου Η' «ΠΤΥΧΙΑ -ΤΙΤΛΟΙ», της ως άνω υπουργικής απόφασης, καταργείται.
4. Τα άρθρα 45, 46, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, και 59 της ανωτέρω απόφασης αναριθμούνται σε 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48 και 49 αντίστοιχα.